

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

109

Na temelju člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 146. sjednici održanoj 24. marta 2011. godine, donijelo je

ODLUKU

**O USVAJANJU OSNOVA KVALIFIKACIJSKOG
OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI**

Član 1.

(Predmet Odluke i primjena)

- (1) Usvajaju se "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini" kao početni dokument narednog procesa izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u našoj zemlji, a na temeljima Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje.
- (2) Dokument usvojen ovom odlukom predstavlja okvir djelovanja za sve institucije i pojedince koji su, u skladu sa svojim nadležnostima, involvirani u proces priprema kvalifikacijskog okvira.

Član 2.

(Formiranje komisije i njen sastav)

- (1) Vijeće ministara će, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova, imenovati interesornu komisiju za izradu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Komisija) sa zadatkom da izradi i predloži radni plan svih glavnih aktivnosti u okviru izrade kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (uključujući metodologiju, standarde, potrebna sredstva, rokove, operativne timove i drugo).
- (2) Komisiju čini 19 članova, po šest članova iz reda sva tri konstitutivna naroda i jedan iz reda ostalih, uz odgovarajuću regionalnu pripadnost.

- (3) U pogledu sektorske zastupljenosti, Komisiju čini pet predstavnika ministarstava obrazovanja (državni, entitetski, kantonalni i nivo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine), tri predstavnika Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, tri predstavnika agencija za obrazovanje formiranih na državnom nivou, tri predstavnika agencija za statistiku (državni i entitetski nivo), tri predstavnika ministarstava za rad i zapošljavanje (državni i entitetski nivo), jedan predstavnik Asocijacije poslodavaca Bosne i Hercegovine i jedan predstavnik Konfederacije sindikata Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Procedura izbora Komisije)

- (1) Ministarstvo civilnih poslova se zadužuje za provođenje procedure za izbor Komisije, na osnovu prijedloga liste kandidata dobijenih od strane nadležnih obrazovnih i drugih vlasti i institucija, navedenih u članu 2. stav (3).
- (2) Komisiju imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva civilnih poslova, uz uslov da je taj prijedlog prethodno prihvaćen od strane Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini.
- (3) Komisija se imenuje na mandat od jedne godine.

Član 4.

(Način odlučivanja Komisije)

- (1) Komisija odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova pod uslovom da takvu većinu čine najmanje dvije trećine glasova predstavnika svakog konstitutivnog naroda.
- (2) Komisija većinom glasova ukupnog broja članova bira predsjedavajućeg/e.

Član 5.

(Izvršenje Odluke)

Zadatak iz člana 3. stav (1) ove odluke Ministarstvo civilnih poslova će izvršiti u roku od dva mjeseca od dana održavanja prve sjednice Vijeća ministara u novom sazivu.

Član 6.

(Sastavni dio Odluke)

Sastavni dio ove odluke su Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

Član 7.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 47/11
24. marta 2011. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, s. r.

OSNOVE KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI

Uvod

Dokument "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini" (OKO) zasniva se na obrazovnoj tradiciji i sadašnjem stanju u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, te potrebama razvoja ekonomije, pojedinca i društva u cjelini, uz uvažavanje odrednica Evropskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i odgovarajućih evropskih i međunarodnih propisa.

Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini stvara se preduslov za izradu "Kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini", koji treba povezati prethodne, sadašnje i buduće rezultate učenja, te ih postaviti u međusobne odnose unutar Bosne i Hercegovine, ali i Evropskog kvalifikacijskog okvira i evropskog obrazovnog prostora, a koji bi trebao biti donesen najkasnije do kraja 2015. godine. Polazne osnove utvrđene ovim dokumentom predstavljaju i smjernice za usklađivanje propisa kojima se uređuju područja osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, odnosno cjeloživotnog učenja, ali i bolje povezivanje promjena i potreba tržišta rada sa obrazovnim programima u Bosni i Hercegovini.

Ostvarivanje strateških ciljeva zemalja Evropske unije, počevši od cilja da se kreira najkonkurentnija ekonomija pa do uspostavljanja evropskog sistema vrijednosti koji će biti široko prihvatljiv, rezultiralo je i novim odnosom prema obrazovanju. Obrazovanje se u Evropskoj uniji tretira kao jedan od ključnih faktora za realizaciju navedenih strateških opredjeljenja.

Brze izmjene tehnologija i razvoj evropskog tržišta su pred obrazovne sisteme svake članice Evropske unije, kao i sisteme u državama koje se žele pridružiti evropskoj porodici, pa tako i u Bosni i Hercegovini, postavile brojne zahtjeve, među prvima nužnost sistemskog vrednovanja obrazovanja i obuke u svakoj državi i njegovo upoređivanje sa obrazovnim sistemima u drugim državama, a na osnovi zajedničkog utvrđenog referentnog evropskog okvira.

Neophodnost da obrazovanje priprema stručnjake koji će uspješno odgovoriti na stalno mijenjajuće ekonomske izazove, te dinamično i šireće tržište rada, definitivno raskida sa mišljenjem o obrazovanju kao jednom periodu života, koji ima svoj početak i kraj. Obrazovanje postaje cjeloživotni proces, konstanta ljudskog života.

Nakon više godina rada na materijalu, Evropski parlament i Vijeće Evropske unije su aprila 2008. godine usvojili Evropski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje, kao podsticaj mobilnosti i cjeloživotnom učenju, čime se ispunjavaju ciljevi zacrtani u Lisabonskoj strategiji za rast i zapošljivost.

Evropski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje ima za cilj olakšano upoređivanje transparentnih kvalifikacija i kvalifikacijskih nivoa, što omogućava bržu mobilnost tržišta rada, uspostavljanje koncepta cjeloživotnog učenja i osiguranja kvaliteta obrazovanja. Strateški cilj Evropskog kvalifikacijskog okvira je da osigura da kvalifikacije zadovoljavaju društvene i ekonomske potrebe svake zemlje ponaosob i Evropske unije u cjelini, da iza svake kvalifikacije stoji osiguran kvalitet i da se na fleksibilan način omoguću svakom pojedincu i horizontalni i vertikalni napredak kroz kvalifikacijsku ljestvicu.

Jezgro Evropskog kvalifikacijskog okvira se sastoji od osam zajedničkih referentnih nivoa u kojima se klasificiraju znanja, vještine i kompetencije, postignuti kao ishodi učenja. Ovih osam nivoa kvalifikacijskog okvira generički obuhvata sve nivoe i tipove obrazovanja i djeluje kao sredstvo prepoznavanja,

razumijevanja i upoređivanja kvalifikacija unutar zemalja Evropske unije.

Shvatajući značaj navedenog evropskog dokumenta za svoju daljnju društveno-ekonomsku reformu, posebno reformu sektora obrazovanja, Bosna i Hercegovina u proteklih pet godina poduzima određene aktivnosti sa ciljem izgradnje kvalifikacijskog okvira, zasnovanog na evropskom.

U dva strateška materijala, usvojena od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ukazano je na neophodnost usvajanja kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini: Strategija razvoja stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini za period 2007-2013. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 65/07); Strateški pravci razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini sa planom implementacije 2008-2015 ("Službeni glasnik BiH" broj 63/08).

Pored toga, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je krajem decembra 2007. godine donijelo Odluku o usvajanju dokumenata potrebnih za daljnu implementaciju Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 13/08). Među tim dokumentima su i "Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini, "Državni akcioni plan za priznavanje kvalifikacija u Bosni i Hercegovini" (za visoko obrazovanje) i "Provođenje Okvira za kvalifikacije za visoko obrazovanje u Bosni i Hercegovini".

Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini je rađen na osnovu Kvalifikacijskog okvira evropskog prostora visokog obrazovanja. On daje generičke deskriptore ishoda učenja za tri ciklusa visokog obrazovanja, a u okviru aktuelnih reformskih projekata se ide dalje u njegovoj razradi.

Sa već urađenim kvalifikacijskim okvirom za visoko obrazovanje bilo je lakše pristupiti izradi kvalifikacijskog okvira za sve stepene obrazovanja. Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini je integrisan u Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

Kratki pojmovnik kvalifikacijskog okvira

Evropski kvalifikacijski okvir (European Qualifications Framework - EKO ili EQF) je instrument uspostavljanja nivoa kvalifikacija organiziran tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

Državni (nacionalni) kvalifikacijski okvir (National Qualifications Framework - NQF) je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u određenoj zemlji, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija.

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija.

Evropski kvalifikacijski okvir za visoko obrazovanje je dokument koji je usvojila Konferencija evropskih ministara obrazovanja u Bergenu 2005. godine, koji definira generičke deskriptore za svaki od tri ciklusa visokog obrazovanja, i koji se primjenjuje u svim državama potpisnicama bolonjskog procesa.

Kvalifikacija označava formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije koji je dobijen onda kada kompetentno tijelo odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima.

Ishodi učenja predstavljaju izjavu o tome šta učenik/student/ osoba koja uči zna, razumije i može da obavlja na osnovu završenog procesa učenja, definisanih kroz znanje, vještine i kompetencije.

ISCED (International Standard Classification of Education) je međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja.

Znanje označava rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja. Znanje je skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje znanje se opisuje kao teoretsko i/ili činjenično.

Vještine predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa "znati kako" da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira, vještine se definišu kao kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge).

Kompetencije označavaju sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane kao odgovornost i samostalnost.

Cjeloživotno učenje podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unapređenje kvaliteta življenja.

Formalno obrazovanje je učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora koje se stiče u obrazovnim ustanovama, a prema nastavnim planovima i programima odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti.

Neformalno obrazovanje je organizovan proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, kompanije, agencije i slično).

Informalno učenje je neplanirano učenje i sticanje znanja kroz svakodnevne aktivnosti.

Inkluzivno obrazovanje podrazumijeva pravo na obrazovanje svake osobe tokom cijelog života, posebno pravo djece sa poteškoćama u razvoju na uključivanje u redovnu nastavu, kao i pravo nadarene djece na maksimalni razvoj njihovog potencijala.

Ciljevi i načela Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini je neophodan instrument za osiguravanje jednakog korištenja i primjene standarda: obrazovanja, znanja, kvalifikacija, stručnosti i certificiranja pružaoca obrazovnih usluga. On određuje standarde postignuća koji se očekuju od učenika i odraslih koji su stekli određenu diplomu-certifikat. Njim se istovremeno garantira jednakost i kredibilitet i za poslodavce i za one koji uče.

Ciljevi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- razumijevanje različitih vrsta kvalifikacija i njihovih odnosa;
- razumljiv prikaz obrazovnih postignuća za poslodavce, polaznike obrazovanja i roditelje;
- usmjeravanje pojedinca u pogledu izbora obrazovanja i karijere; olakšavanje mobilnosti i transparentnija dostupnost obrazovanju tokom cijelog života;
- olakšavanje prepoznavanja i priznavanja domaćih kvalifikacija u inostranstvu i inostranih u našoj zemlji;
- da služi kvalitetnoj zapošljivosti; stvara pretpostavke za izgradnju sistema vrednovanja i priznavanja kompetencija stečenih u neformalnom i informalnom obrazovanju;
- stvaranje pretpostavki za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom postojećih i novih kvalifikacija;
- unapređenje saradnje obrazovanja sa svim socijalnim partnerima;
- promoviranje obrazovanja.

Prethodnom treba dodati i činjenice da kvalifikacijski okvir služi kao referentna tačka za koordiniranje izrade nastavnih planova i programa, metoda učenja i ocjenjivanja, te načina monitoringa obrazovnog procesa. Stoga je transparentnost kvalifikacija posebno važna, ne samo u domaćim relacijama,

nego i u regionalnom i međunarodnom kontekstu. Svi navedeni elementi znače intenzivnu pripremu našeg društva za evropsku integraciju u oblasti obrazovanja.

Osnovna **načela** pri izradi Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- Uvažavanje tradicije i sadašnjeg stanja u obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- Uvažavanje smjernica Evropske unije, iskustava drugih država u izgradnji vlastitih kvalifikacijskih nivoa i priprema društva za evropske integracije;
- Transparentnost postojećih i novih kvalifikacija;
- Preciziranje nivoa i vrste kvalifikacija;
- Horizontalna mobilnost i vertikalna prohodnost kompetencija između različitih podsistema obrazovanja;
- Izgradnja partnerstva sa svim zainteresiranim stranama: nadležnim obrazovnim vlastima i institucijama, statističkim sistemima, poslodavcima, sindikatima, pružaocima usluga obrazovanja, akademskom zajednicom, civilnim društvom i drugima.

Svaki od pomenutih ciljeva i načela podrazumijeva daljnju razradu i obrazloženje kroz izradu samog kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

Usvajanje Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za našu zemlju ima poseban značaj, s obzirom na slabe veze između kvalifikacija i kompetencija za određeno radno mjesto, te nedostatak koherentnosti u sistemima postojećih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini. Stoga, Bosna i Hercegovina posebno treba biti otvorena za daljnju razradu i permanentno usavršavanje kvalifikacijskog okvira.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini je prvi dokument Bosne i Hercegovine o kvalifikacijskom okviru za sve nivoe obrazovanja, kojeg je neophodno dalje razvijati u narednom višegodišnjem periodu.

Dokument Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini je usklađen sa Evropskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje. On definiše, koordinira, upravlja i smiješta kvalifikacije u strukturu od osam referentnih nivoa (od kojih neki mogu imati podnivoje). Svaki referentni nivo obuhvata definiranu kombinaciju znanja, vještina i kompetencija, odnosno standard postignuća tog i prethodnih kvalifikacijskih nivoa, iz čega se može zaključiti da svaki viši kvalifikacijski nivo implicira da osoba ima više znanja, vještina i kompetencija kao ishoda učenja.

Nivoi ovog okvira određuju postignuća u bilo kojoj oblasti obrazovanja i obuke, bez obzira na način obrazovanja, što omogućava upoređivanje kvalifikacija na osnovu istog sistemskog vrednovanja i veću objektivnost u ocjenjivanju postignuća. Time se olakšava vertikalna i horizontalna prohodnost kroz cijeli sistem obrazovanja i obuke, kako u zemlji, tako i izvan nje.

Ishodi učenja definisani su deskriptorima koji opisuju očekivana znanja, vještine i kompetencije za svaki kvalifikacijski nivo (i eventualne podnivoje), od osnovnog obrazovanja do nivoa doktorata.

Ovaj okvir je dizajniran tako da služi kao opis za različite kvalifikacije u Bosni i Hercegovini, bez obzira na način obrazovanja u obrazovnim ustanovama, centrima za obuku, na radnim mjestima, u privatnom životu, itd. To znači da Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini opisuju ishode učenja koji su postignuti kroz formalno i neformalno obrazovanje i informalno učenje. Okvir pomaže da se povežu rezultati ovih različitih formi učenja kroz evaluaciju ishoda učenja.

Nivoi Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Nivo	Tipovi obrazovanja i obuke	Titula kvalifikacije (Pozicija na tržištu rada)	Tip diplome (Diploma / Certifikat / Nivo obrazovanja)
1	Osnovno obrazovanje	Nekvalificirani radnik	Svjedočanstvo o završenom osnovnom obrazovanju
2	Programi stručnog osposobljavanja	Niskokvalificirani radnik	Svjedočanstvo /uvjerenje o završenom programu ili obrazovanju za sticanje niže stručne spreme, koji sadrži sljedeće podatke: - dužinu trajanja obrazovanja; - znanje, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
3	Srednje stručno obrazovanje i obuka	Kvalificirani radnik za određeno zanimanje	Diploma/ Svjedočanstvo/ Uvjerenje o položenom završnom ispitu sa praktičnim radom uz dodatak koji sadrži sljedeće podatke: - nivo kvalifikacije; - znanje, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
4	Srednje tehničko obrazovanje	Specijalizirani kvalificirani radnik za tehnička i srodna zanimanja	Diploma/ Svjedočanstvo o položenoj maturi uz dodatak koji sadrži sljedeće podatke: - nivo kvalifikacije; - smjer koji je osoba završila sa specifičnim znanjem, vještinama i kompetencijama koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
	Srednje opće obrazovanje	Opće kvalificirani radnik	Diploma o položenoj maturi uz dodatak koji sadrži sljedeće: - nivo kvalifikacije; - smjer koji je osoba završila sa specifičnim znanjima; vještinama i kompetencijama; - ostala znanja, vještine i kompetencije koje posjeduje.

5	Postsekundarno obrazovanje, uključujući majstorske i srodne ispite	Visokokvalificirani radnik specijaliziran za određeno zanimanje	Diploma/ Svjedočanstvo o završenom postsekundarnom obrazovanju ili položenom majstorskom i/ili srodnom ispitu za određeno zanimanje uz dodatak koji sadrži sljedeće: - nivo kvalifikacije; - dužinu trajanja obrazovanja; - smjer ili vrstu ispita koji je osoba završila sa specifičnim znanjima, vještinama i kompetencijama; - ostala znanja, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
6	Prvi ciklus visokog obrazovanja	Titule kvalifikacija i sadržaj Diplome i Dodatka diplomi za nivoe 6, 7 i 8 biće riješene donošenjem „Pravilnika o korištenju akademskih titula, te sticanju naučnih i stručnih zvanja“ ¹	- Diploma visokoškolske ustanove - Dodatak diplomi
7	Drugi ciklus visokog obrazovanja		- Magistarska diploma - Dodatak diplomi
8	Treći ciklus visokog obrazovanja		- Diploma doktorata - Dodatak diplomi

¹ Naziv podzakonskog akta definiran je Članom 6. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 59/07).

**NIVOI OSNOVA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA
U BOSNI I HERCEGOVNI**
(tabelarni prikaz)

Odnos prema ISCED nivoima i EKO-u (EQF)		Osnove kvalifikacijskog okvira			Raniji sistem u Bosni i Hercegovini zasnovan na stepenima stručne spreme		
ISCED nivo	EKO (EQF)	Kvalifikacija	Završeno obrazovanje	Nivo	Stepen stručne spreme	Završena škola	Kvalifikacija
1 i 2A	1	Nekvalificirani radnik	Osnovno obrazovanje	1	I.	Osnovna škola	Nekvalificirani radnik (NK)
2B	2	Niskokvalificirani radnik	Programi stručnog osposobljavanja	2	II.	Osnovna škola i stručna osposobljenost	Polukvalificirani radnik (PKV)
3C	3	Kvalificirani radnik	Srednje stručno obrazovanje i obuka	3	III.	Trogodišnja srednja škola	Kvalificirani radnik - KV (srednja stručna sprema) III. stepen
3A 3B	4	Opće ili specijalizirani kvalificirani radnik	Srednje opće i tehničko obrazovanje	4	IV.	Četverogodišnja srednja škola	Srednja stručna sprema – IV. stepen
4A 4B	5	Visokokvalificirani radnik specijaliziran za određeno zanimanje	Postsekundarno obrazovanje uključujući majstorske i srodne ispite	5	V.	Specijalizacija na osnovu stručnosti srednjeg obrazovanja	Visokokvalificirani radnik - VKV
5B	6	Bachelor ili Baccalaureat	Prvi ciklus visokog obrazovanja	6	VI.	Viša škola	Viša stručna sprema - VŠS
5A	7	Master	Drugi ciklus visokog obrazovanja	7	VII/1	Fakultet - osnovne studije	Visoka stručna sprema - VSS
					VII/1	Specijalizacija	Magistar specijalist
5	8	Doktorat	Treći ciklus visokog obrazovanja	8	VII/2	Magisterij	Magistar nauka ²
6					VIII.	Doktorat	Doktor nauka

Treba napomenuti da će se odnos između postojećeg sistema u Bosni i Hercegovini, koji je zasnovan na stepenima stručne spreme i kvalifikacija definiranih Evropskim kvalifikacijskim okvirom (EKO ili EQF), detaljnije razradivati i definirati izmjenama i dopunama postojećih zakona, te po potrebi i posebnom zakonskom regulativom i podzakonskim aktima.

² U nivou 8 kvalifikacija magistar nauka ne može se koristiti za predlaganje sticanja novih kvalifikacija, već samo za prepoznavanje postojećih kvalifikacija, te onih koje su se stekle ili će se steći u inostranstvu.

Generički deskriptori kvalifikacijskih nivoa po ishodima učenja

Nivo	Znanje (činjenično i teoretsko)	Vještine (spoznajne, psihomotoričke i socijalne)	Kompetencije (samostalnost i odgovornost)
1	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje osnovna opća znanja i pokazuje njihovo razumijevanje. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje osnovne opće vještine i sposobna je za jednostavna konkretna logička razmišljanja (potrebna za izvršenje jednostavnih konkretnih zadataka) u poznatim uslovima; posjeduje osnovne vještine iz informaciono-komunikacijskih tehnologija • je sposobna da primijeni osnovno opće znanje u praksi; • može prikupljati i organizovati date informacije i jasno ih predočiti u verbalnoj i pisanoj formi 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima kapacitet za izvršenje jednostavnih zadataka uz neposredni stručni i stalni nadzor u poznatim uslovima; <p>Lične kompetencije³: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje spremnost za primjenu znanja i preuzimanje ograničene odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uslovima.
2	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje <u>uska</u>, za određenu oblast vezana teoretska i praktična znanja i u mogućnosti je da ih primjenjuje u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja (uključujući i ispravno korištenje stručnog rječnika). 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje <u>uske</u>, za određenu oblast vezane, praktične vještine (npr. sposobnost korištenja jednostavnih metoda, alata, instrumenata i materijala) u poznatim uslovima; • posjeduje <u>jednostavna konkretna logička razmišljanja</u> potrebna za primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa jednostavnih i/ili složenijih rutinskih zadataka u poznatim uslovima. 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima kapacitet da pronalazi rješenja i da izvršava jednostavne i/ili složenije zadatke za poznate probleme uz stručni neposredni nadzor u poznatim uslovima; <p>Lične kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preuzima ograničenu odgovornost za izvršenje jednostavnih i/ili složenijih zadataka u poznatim uslovima i za vlastito učenje.
3	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje za određenu oblast praktično i teoretsko znanje (činjenice, principe, procese i opće koncepte vezane za područje rada ili učenja); • ima kapacitet da analizira činjenice unutar područja rada ili učenja. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje <u>šire</u>, za određenu oblast vezane, <u>praktične vještine</u>, u promjenjivim uslovima; • posjeduje <u>konkretna kreativna i jednostavna apstraktna razmišljanja</u>, te sposobnost izvođenja složenih pokreta, zadataka i rješavanje problema odabirom i primjenom osnovnih metoda, alata, informacija i materijala, u promjenjivim uslovima; 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira ograničeno praktično iskustvo u radu ili učenju; • ima kapacitet za obavljanje zadataka uz usmjeravanje i prilagođavanje vlastitog ponašanja unutar zadanih smjernica u promjenjivim uslovima. <p>Lične kompetencije:</p>

³ Uključujući ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

		<ul style="list-style-type: none"> • može prikupljati, odabirati i upotrebljavati relevantne informacije iz raznih izvora. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preuzima ograničenu odgovornost za izvršenje jednostavnih i/ili složenijih zadataka u promjenjivim uslovima i za vlastito učenje. • Učestvuje u radu kao član tima • Pokazuje pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja –kao npr. učenje stranih jezika • Posjeduje osjećaj za inicijativu i preduzetništvo i građanske kompetencije
4	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje značajno, za određenu oblast vezano, teoretsko i praktično znanje. • ima kapacitet da analizira činjenice i teoretska znanja unutar područja rada ili učenja. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je sposobna da primjenjuje opća i specijalistička znanja i vještine u promjenjivim uslovima. • ima sposobnost <u>jednostavnih apstraktnih logičkih i kreativnih razmišljanja</u> i izvođenja složenih pokreta, te složenu upotrebu metoda, instrumenata, alata i materijala, potrebnih za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka, u promjenjivim uslovima; • može prikupljati, odabirati i upotrebljavati relevantne informacije iz raznih izvora. 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira praktično iskustvo u radu ili učenju; • ima kapacitet za obavljanje složenih zadataka i rješava probleme samostalno; • ima kapacitet da nadgleda druge. <p>Lične kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preuzima djelimičnu odgovornost za vrednovanje i unapređenje aktivnosti u promjenjivim uslovima; • pokazuje samousmjerenje u učenju, te volju i pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja kao što je npr. učiti kako učiti i slično.
5	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje široko teoretsko i činjenično znanje, kao i specijalizirano praktično znanje vezano za određenu oblast učenja ili rada; • ima sposobnost analiziranja i sintetiziranja činjenica i teorijskih znanja, kao i njihovo vrednovanje; • ima sposobnost praktične primjene teorijskih znanja i činjenica, te njihovo analiziranje, sintetiziranje i vrednovanje. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje široke, za određenu oblast vezane, teoretske i praktične vještine. • ima sposobnost jednostavnih apstraktnih kreativnih razmišljanja potrebnih za razvijanje rješenja apstraktnih problema u <u>djelimično nepredvidivim uslovima</u>. • ima sposobnost složene upotrebe metoda, instrumenata, alata i materijala i izvođenja složenih pokreta u djelimično nepredvidivim uslovima, kao i izradu jednostavnih metoda, instrumenata, alata i materijala. 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira široko praktično iskustvo u radu ili učenju; • demonstrira kapacitet da primjenjuje znanje i vještine u iznalaženju strateških rješenja za dobro definirane apstraktne i konkretne probleme; • ima kapacitet za preuzimanje pune odgovornosti u upravljanju/koordiniranju ljudi i projekata u djelimično nepredvidivim uslovima; • ima ograničenu odgovornost za vrednovanje unapređenja aktivnosti u djelimično nepredvidivim uslovima. <p>Lične kompetencije: Ova osoba:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje nezavisnost u učenju, te volju i pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja kao što je npr. učiti kako učiti; komunikacija na stranim jezicima; digitalne kompetencije; osjećaj za inicijativu i preduzetništvo
6	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se zasnivati na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • može primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline primijeniti na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduje kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumenata i rješavanjem problema unutar datog područja studija; • može primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te je u stanju da odluči o tome koji pristup da upotrijebi za rješavanje datog problema, i svjesna je toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema; • može komunicirati koristeći znanje jednog ili više stranih jezika, i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja. 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima sposobnost da prikuplja i tumači relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donosi sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima. <p>Lične kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je izgradila vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora; • posjeduje temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje; • je stekla interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij.
7	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • može pokazati sistematično razumijevanje i savladavanje znanja u svom području studija/disciplini, koje se temelji na, odnosno proširuje i/ili nadograđuje sa nivoom dodiplomskog studija (prvi stepen), i što predstavlja osnov ili mogućnost za originalnost pri razvoju i/ili primjeni ideja, obično u kontekstu istraživačkog rada. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • može primijeniti svoje znanje i razumijevanje, kao i sposobnosti rješavanja problema, na nove i nepoznate sredine unutar šireg (ili interdisciplinarnog) konteksta u vezi sa njihovim područjem studija; • može primijeniti konceptualno i apstraktno razmišljanje, uz visok nivo sposobnosti i kreativnosti, čime se omogućava: <ul style="list-style-type: none"> - kritička ocjena trenutnog istraživačkog i akademskog rada na najvišem nivou u datoj disciplini, - ocjena različitih 	<p>Profesionalne kompetencije: Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima sposobnost da integrira znanje i bavi se složenim problemima, te da formuliira sudove na osnovu nepotpunih ili ograničenih informacija, ali uz razmišljanje o socijalnim i etičkim odgovornostima vezanim za primjenu njihovog znanja ili sudova; • može prenositi svoje zaključke, znanje i razmišljanja na kojima se oni temelje, uz korištenje odgovarajućeg/ odgovarajućih jezika, auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan, jasno i

		metodologija, formiranje kritičkog mišljenja i ponuda alternativnih rješenja.	nedvosmisleno. Lične kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> • je u stanju da svoje znanje podigne na viši nivo, produbi razumijevanje svog područja studija ili discipline, i kontinuirano razvija sopstvene vještine, kroz samostalno učenje i razvoj; • ima vještine učenja koje joj omogućavaju da nastavi studij na način koji će uglavnom biti samousmjeren i autonoman; • je stekla interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene različitim kontekstima učenja i zaposlenja, te pokazuje sposobnost vođenja i/ili pokretanja inicijative i daje doprinos promjeni i razvoju.
8	Ova osoba: pokazuje sistematično razumijevanje područja studija i vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem.	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje sposobnost da definiše studijski projekat istraživanja, a zatim provede istraživanje u skladu sa metodologijom date nauke; • originalnim istraživanjem daje vlastiti naučni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj oblasti; • će nastaviti naučna istraživanja i razvoj te biti pokretač i nosilac napretka u društvu zasnovanom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika, ideja ili pristupa. 	Profesionalne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> • je sposobna za kritičku analizu, vrednovanje i sintezu novih i složenih ideja. Lične kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> • može u vezi sa svojim područjem stručnog i naučnog znanja komunicirati sa kolegama, širom naučnom zajednicom i društvom.

Naredni zadaci

Dokument Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini je tako nazvan, jer predstavlja početak jednog dugoročnog procesa izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u našoj zemlji. Pa i onda kada budemo imali kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini koji sadrži uspješnu sintezu strateških ciljeva obrazovanja i svih njegovih socijalnih partnera, odnosno društva u cjelini, i tada ćemo morati biti svjesni da ne može biti konačnog kvalifikacijskog okvira, jer se taj okvir neophodno mijenja sa izmjenama načina proizvodnje, posebno sa uvođenjem novih tehnologija.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini predstavljaju naše strateško opredjeljenje na planu razvoja takvog standarda kvalifikacija koji će omogućiti našoj zemlji brži društveno-ekonomski napredak i održivost tog napretka.

Da bi se to opredjeljenje realiziralo, potrebno je nastaviti sa daljnjim radom na kvalifikacijskom okviru u Bosni i Hercegovini, kako na njegovoj direktnoj razradi, tako i na anticipiranju pravnih i institucionalnih pretpostavki za njegovo provođenje u praksi.

Neophodno je osigurati da su kvalifikacije u skladu sa vremenom, da odgovaraju potrebama tržišta rada i da su u skladu sa međunarodnim standardima, odnosno izgraditi mehanizme osiguranja kvaliteta kvalifikacija, što podrazumijeva i sistemsko definisanje instrumenata interne i eksterne evaluacije kvaliteta koji bi trebali odstraniti neprihvatljive različitosti u kvaliteti, prisutne sada u našoj zemlji.

To za sobom povlači i pitanje akreditacije obrazovnih ustanova koje nude kvalifikacije. Posebno je značajno u sve aktivnosti ravnopravno uključiti sve društvene partnere obrazovanja i druge relevantne zainteresirane strane. Krajnji cilj jeste izgradnja sistema koji će omogućiti bosanskohercegovačkim kompanijama da dobiju kvalificirane radnike, kao i olakšati mobilnost naših radnika na evropskom tržištu rada.

Jedna od veoma važnih narednih aktivnosti je izgradnja i uspostavljanje sistema priznavanja prethodno stečenog znanja, vještina i kompetencija kroz neformalno i informalno učenje. Osim projekcije infrastrukture, regulisanja procedura, metodologija i načina certificiranja prethodnog učenja, ovaj novi koncept podrazumijeva rješavanje i drugih pitanja, među prvima potrebu uvođenja kreditnog sistema i u srednje obrazovanje, na osnovu evropskog sistema transfera kredita u srednjem stručnom obrazovanju (ECVET), na sličan način kako je Bolonjski proces to regulisao u oblasti visokog obrazovanja. Pored toga, neophodno je pristupiti izradi konkretnih deskriptora učenja za sva zanimanja pravljanih na osnovu generičkog okvira, kao i reformi nastavnih planova i programa na svim nivoima obrazovanja sa ciljem da oni postanu osnovno sredstvo postizanja definiranih ishoda učenja. To otvara pitanje modularizacije nastavnih planova i programa u srednjem i visokom obrazovanju, redizajniranja postojećih i uvođenja novih kvalifikacija, kao i pitanje certificiranja i priznavanja djelimičnih kvalifikacija (tu formu već sada imamo u verifikaciji znanja stranog jezika i informacionih tehnologija).

Proces izgradnje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini neophodno implicira i aktivnosti na usvajanju međunarodnih standarda za klasifikaciju, među prvima ISCED-a.

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini bi trebao obuhvatiti sve forme razvoja ljudskih resursa u našoj zemlji. Stoga je to dugoročan i ozbiljan zadatak kojem se treba pristupiti na osmišljen način, uz izraženu vještinu anticipiranja vremena koje će tek doći.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini predstavljaju strateško opredjeljenje naše zemlje za razvoj i održavanje visokog standarda kvalifikacija koje se stiču u obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

U prethodnom tekstu su navedene samo bitne, osnovne aktivnosti koje ćemo poduzimati u narednom periodu sa ciljem uspostavljanja i razvoja kvalifikacijskog okvira u Bosni i

Hercegovini. S obzirom na činjenicu da bi se tim okvirom trebao uspostaviti međunarodno priznat standard kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, odnosno novi sistem, neophodno je sagledati i našu zakonsku regulativu iz oblasti obrazovanja, u smislu analize stepena njene adekvatnosti rečenim zahtjevima, kao i promisliti institucionalne pretpostavke za izvršenje kvalifikacijskog okvira.

S obzirom na činjenicu da je to dugoročni zadatak, ukazuje se potreba za brzim **formiranjem interresorne komisije koja će izraditi i predložiti radni plan svih glavnih aktivnosti u okviru izrade kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini** (uključujući metodologiju, standarde, potrebna sredstva, rokove, operativne timove, i drugo),

Interresornu Komisiju za izradu okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini čini 19 članova od po 6 članova iz reda sva tri konstitutivna naroda i jedan iz reda ostalih, uz odgovarajuću regionalnu pripadnost.

Članovi Komisije trebali bi biti predstavnici sektora obrazovanja, statistike, rada i zapošljavanja, te poslodavaca, akademske zajednice i drugih socijalnih partnera.

Komisiju bi trebali činiti predstavnici sljedećih sektora/institucija: 5 predstavnika sektora obrazovanja (Ministarstvo civilnih poslova - Sektor za obrazovanje; Federalna koordinacija ministara obrazovanja; 2 predstavnika kantona; Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske; Odjel za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine); 3 predstavnika Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine; 3 predstavnika agencija za obrazovanje u Bosni i Hercegovini (Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja); 3 predstavnika sektora statistike (Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske); 3 predstavnika sektora za rad i zapošljavanje (Ministarstvo civilnih poslova - Odsjek za rad i zapošljavanje, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske); 1 predstavnik poslodavaca Bosne i Hercegovine (Asocijacija poslodavaca Bosne i Hercegovine) i 1 predstavnik sindikata (Konfederacija sindikata Bosne i Hercegovine).

Ministarstvo civilnih poslova se zadužuje za provođenje procedure uspostavljanja Komisije, a na osnovu prijedloga liste kandidata od strane nadležnih obrazovnih i drugih vlasti, s tim što Ministarstvo civilnih poslova - Sektor za obrazovanje imenuje svog predstavnika u Komisiju.

Komisija odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova pod uslovom da takvu većinu čine najmanje dvije trećine glasova predstavnika svakog konstitutivnog naroda.

Komisija većinom glasova ukupnog broja članova bira predsjedavajućeg/e.

Komisiju, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova (koji je prethodno prihvatila Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini) imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na mandat od jedne godine.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 146. sjednici održanoj 24. ožujka 2011. godine, donijelo je

ODLUKU

O USVAJANJU OSNOVA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI

Članak 1.

(Predmet Odluke i primjena)

- Usvajaju se "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini" kao početni dokument budućeg procesa

izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u našoj zemlji, a na temeljima Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje.

- (2) Dokument usvojen ovom odlukom predstavlja okvir djelovanja za sve institucije i pojedince koji su, u skladu sa svojim nadležnostima, uključeni u proces priprema kvalifikacijskog okvira.

Članak 2.

(Utemeljenje Povjerenstva i njegov sustav)

- (1) Vijeće ministara će, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova, imenovati međuresorno Povjerenstvo za izradu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) sa zadatkom izrade i prijedloga radnog plana svih glavnih aktivnosti u okviru izrade kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (uključujući metodologiju, standarde, potrebna sredstva, rokove, operativne timove i drugo).
- (2) Povjerenstvo čini 19 članova, po šest članova iz reda sva tri konstitutivna naroda i jedan iz reda ostalih, uz odgovarajuću regionalnu pripadnost.
- (3) U pogledu sektorske zastupljenosti, Povjerenstvo čini pet predstavnika ministarstava obrazovanja (državni, entitetski, županijski i razina Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine), tri predstavnika Rektorskog zbora Bosne i Hercegovine, tri predstavnika agencija za obrazovanje utemeljenih na državnoj razini, tri predstavnika agencija za statistiku (državna i entitetska razina), tri predstavnika ministarstava za rad i zapošljavanje (državna i entitetska razina), jedan predstavnik Asocijacije gospodarstvenika Bosne i Hercegovine i jedan predstavnik Konfederacije sindikata Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Procedura izbora Povjerenstva)

- (1) Ministarstvo civilnih poslova se zadužuje za provođenje procedure za izbor Povjerenstva, na temelju prijedloga liste kandidata dobijenih od strane mjerodavnih obrazovnih i drugih vlasti i institucija, navedenih u članku 2. stavak (3).
- (2) Povjerenstvo imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva civilnih poslova, uz uvjet da je taj prijedlog prethodno prihvaćen od strane Konferencije ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini.
- (3) Povjerenstvo se imenuje na mandat od jedne godine.

Članak 4.

(Način odlučivanja Povjerenstva)

- (1) Povjerenstvo odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova pod uvjetom da takvu većinu čine najmanje dvije trećine glasova predstavnika svakog konstitutivnog naroda.
- (2) Povjerenstvo većinom glasova ukupnog broja članova bira predsjedatelja/e.

Članak 5.

(Izvršenje Odluke)

Zadatak iz članka 3. stavak (1) ove odluke Ministarstvo civilnih poslova će izvršiti u roku od dva mjeseca od dana održavanja prve sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u novom sazivu.

Članak 6.

(Sastavni dio Odluke)

Satavni dio ove odluke su "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini".

Članak 7.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 47/11
24. ožujka 2011. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, v. r.

OSNOVE KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI

Uvod

Dokument "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini" (OKO) temelji se na obrazovnoj tradiciji i sadašnjem stanju u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, te potrebama razvoja ekonomije, pojedinca i društva u cjelosti, uz uvažavanje odrednica Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i odgovarajućih europskih i međunarodnih propisa.

Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini stvara se preduvjet za izradu Kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, koji treba povezati ranije, sadašnje i buduće rezultate učenja, te ih postaviti u međusobne odnose unutar Bosne i Hercegovine, ali i Europskog kvalifikacijskog okvira i europskog obrazovnog prostora, a koji bi trebao biti donesen najkasnije do kraja 2015. godine. Polazne osnove utvrđene ovim dokumentom predstavljaju i smjernice za usklađivanje propisa kojima se uređuju područja osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, odnosno cjeloživotnog učenja, ali i bolje povezivanje promjena i potreba tržišta rada sa obrazovnim programima u Bosni i Hercegovini.

Ostvarivanje strateških ciljeva zemalja Europske unije, počevši od cilja da se izgradi najkonkurentnija ekonomija pa do uspostavljanja europskog sistema vrijednosti koji će biti široko prihvatljiv, ishodio je i novim odnosom prema obrazovanju. Obrazovanje se u Europskoj uniji promatra kao jedan od ključnih čimbenika za realiziranje navedenih strateških opredjeljenja.

Brze izmjene tehnologija i razvoj europskog tržišta su pred obrazovne sustave svake članice Europske unije, kao i sustave u državama koje se žele pridružiti europskoj porodici, pa tako i u Bosni i Hercegovini, postavile brojne zahtjeve, među prvima nužnost sustavnog vrjednovanja obrazovanja i obuke u svakoj državi i njegovo upoređivanje sa obrazovnim sustavima u drugim državama, a na temelju zajedničkog utvrđenog referentnog europskog okvira.

Nužnost da obrazovanje priprema stručnjake koji će uspješno odgovoriti na stalno mijenjajuće ekonomske izazove, te dinamičko i šireće tržište rada, konačno raskida sa mišljenjem o obrazovanju kao jednom razdoblju života, koji ima svoj početak i kraj. Obrazovanje postaje cjeloživotni proces, konstanta ljudskog života.

Nakon više godina rada na materijalu, Europski parlament i Vijeće Europske unije su travnja 2008. godine usvojili Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje, kao podsticaj mobilnosti i cjeloživotnom učenju, čime se ispunjavaju ciljevi zacrtani u Lisabonskoj strategiji za rast i zapošljivost.

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje ima za cilj olakšati upoređivanje transparentnih kvalifikacija i kvalifikacijskih razina, što omogućava bržu mobilnost tržišta rada, uspostavljanje koncepta cjeloživotnog učenja i osiguranja kvaliteta obrazovanja. Strateški cilj Europskog kvalifikacijskog okvira je osigurati da kvalifikacije zadovolje društvene i ekonomske potrebe svake zemlje ponaosob i Europske unije u cjelosti, da iza svake kvalifikacije stoji osiguran kvalitet i da se na fleksibilan način omogući svakoj osobi i horizontalni i vertikalni napredak kroz kvalifikacijsku ljestvicu.

Jezgro Europskog kvalifikacijskog okvira se sastoji od osam zajedničkih referentnih razina u kojima se klasificiraju znanja, vještine i kompetencije, postignuti kao ishodi učenja. Ovih osam razina kvalifikacijskog okvira generički obuhvata sve razine i tipove obrazovanja i djeluje kao sredstvo prepoznavanja, razumijevanja i upoređivanja kvalifikacija unutar zemalja Europske unije.

Shvatajući značaj navedenog europskog dokumenta za svoju daljnju društveno-ekonomsku reformu, posebice reformu sektora obrazovanja, Bosna i Hercegovina u zadnjih pet godina poduzima određene aktivnosti sa ciljem izgradnje kvalifikacijskog okvira, utemeljenog na europskom.

U dva strateška materijala, usvojena od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ukazano je na nužnost usvajanja

kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini: Strategija razvoja strukovnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini za period 2007-2013. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 65/07); Strateški pravci razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini sa planom implementacije 2008-2015 ("Službeni glasnik BiH" broj 63/08).

Pored toga, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je koncem prosinca 2007. godine donijelo Odluku o usvajanju dokumenata potrebnih za daljnju provedbu Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 13/08). Među tim dokumentima su i "Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini, "Državni akcioni plan za priznavanje kvalifikacija u Bosni i Hercegovini" (za visoko obrazovanje) i "Provedba Okvira za kvalifikacije za visoko obrazovanje u Bosni i Hercegovini".

Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini je raden na temelju Kvalifikacijskog okvira europskog prostora visokog obrazovanja. On daje generičke deskriptore ishoda učenja za tri ciklusa visokog obrazovanja, a u okviru aktualnih reformskih projekata se ide dalje u njegovoj razradi.

Sa već urađenim kvalifikacijskim okvirom za visoko obrazovanje bilo je lakše pristupiti izradi kvalifikacijskog okvira za sve stupnjeve obrazovanja. Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini je integriran u Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

Kratki pojmovnik kvalifikacijskog okvira

Europski kvalifikacijski okvir (European Qualifications Framework - EKO ili EQF) je instrument uspostave razina kvalifikacija organiziran tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

Državni (nacionalni) kvalifikacijski okvir (National Qualifications Framework - NQF) je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u određenoj zemlji, kojim se daju temelji za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija.

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija.

Europski kvalifikacijski okvir za visoko obrazovanje je dokument koji je usvojila Konferencija europskih ministara obrazovanja u Bergenu 2005. godine, koji definira generičke deskriptore za svaki od tri ciklusa visokog obrazovanja, i koji se primjenjuje u svim državama potpisnicama bolonjskog procesa.

Kvalifikacija označava formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije koji je dobijen onda kada kompetentno tijelo odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima.

Ishodi učenja predstavljaju izjavu o tome šta učenik/student/ osoba koja uči zna, razumije i može da obavlja na osnovu završnog procesa učenja, definiranih kroz znanje, vještine i kompetencije.

ISCED (International Standard Classification of Education) je međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja.

Znanje označava ishod usvajanja informacija kroz proces učenja. Znanje je skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje znanje se opisuje kao teorijsko i/ili činjenično.

Vještine predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa "znati kako" izvršiti određeni zadatak i riješiti problem. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira, vještine se definiraju kao spoznajne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i suradnje, emocionalna inteligencija i druge).

Kompetencije označavaju sposobnost primjene znanja, vještina i osobnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na

radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane kao odgovornost i samostalnost.

Cjeloživotno učenje podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unapređenje kvaliteta življenja.

Formalno obrazovanje je učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora koje se stječe u obrazovnim ustanovama, a prema nastavnim planovima i programima odobrenim od mjerodavnih obrazovnih vlasti.

Neformalno obrazovanje je organiziran proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja (redovne škole, centri za obuku, kompanije, agencije i slično).

Informalno učenje je neplanirano učenje i stjecanje znanja kroz svakodnevne aktivnosti.

Inkluzivno obrazovanje podrazumijeva pravo na obrazovanje svake osobe tijekom cijelog života, posebice pravo djece sa poteškoćama u razvoju na uključivanje u redovitu nastavu, kao i pravo nadarene djece na maksimalni razvoj njihovog potencijala.

Ciljevi i načela Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini je nužan instrument za osiguranje jednake uporabe i primjene standarda: obrazovanja, znanja, kvalifikacija, stručnosti i certificiranja pružatelja obrazovnih usluga. On određuje standarde postignuća koji se očekuju od učenika i odraslih koji su stekli određenu diplomu-certifikat. Njim se istovremeno garantira jednakost i kredibilitet i za gospodarstvenike i za one koji uče.

Ciljevi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- razumijevanje različitih vrsta kvalifikacija i njihovih odnosa;
- razumljiv prikaz obrazovnih postignuća za gospodarstvenike, polaznike obrazovanja i roditelje;
- usmjeravanje pojedinca u pogledu izbora obrazovanja i karijere; olakšavanje mobilnosti i transparentnija dostupnost obrazovanju tijekom cijelog života;
- olakšavanje prepoznavanja i priznavanja domaćih kvalifikacija u inozemstvu i inozemnih u našoj zemlji;
- da služi kvalitetnoj zapošljivosti; stvara pretpostavke za izgradnju sistema vrjednovanja i priznavanja kompetencija stečenih u neformalnom i informalnom obrazovanju;
- stvaranje pretpostavki za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom postojećih i novih kvalifikacija;
- unapređenje suradnje obrazovanja sa svim socijalnim partnerima;
- promoviranje obrazovanja.

Prethodnom treba dodati i činjenice da kvalifikacijski okvir služi kao referentna točka za koordiniranje izrade nastavnih planova i programa, metoda učenja i ocjenjivanja, te načina praćenja obrazovnog procesa. Stoga je transparentnost kvalifikacija posebice važna, ne samo u domaćim relacijama, nego i u regionalnom i međunarodnom kontekstu. Svi navedeni elementi znače intenzivnu pripremu našeg društva za europsku integraciju u području obrazovanja.

Osnovna **načela** pri izradi Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- Uvažavanje tradicije i sadašnjeg stanja u obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- Uvažavanje smjernica Europske unije, iskustava drugih država u izgradnji vlastitih kvalifikacijskih razina i priprema društva za Europske integracije;
- Transparentnost postojećih i novih kvalifikacija;
- Preciziranje razina i vrste kvalifikacija;
- Horizontalna mobilnost i vertikalna prohodnost kompetencija između različitih podsustava obrazovanja;

- Izgradnja partnerstva sa svim zainteresiranim stranama: mjerodavnim obrazovnim vlastima i institucijama, statističkim sustavima, poslodavcima, sindikatima, pružateljima usluga obrazovanja, akademskom zajednicom, civilnim društvom, i drugima.

Svaki od pomenutih ciljeva i načela podrazumijeva daljnju razradu i pojašnjenje kroz izradu samog kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

Usvajanje Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za našu zemlju ima poseban značaj, imajući u vidu slabe veze između kvalifikacija i kompetencija za određeno radno mjesto, te nedostatak koherentnosti u sustavima postojećih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini. Stoga, Bosna i Hercegovina posebice treba biti otvorena za daljnju razradu i stalno usavršavanje kvalifikacijskog okvira.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini je prvi dokument Bosne i Hercegovine o kvalifikacijskom okviru za sve razine obrazovanja, kojeg je nužno dalje razvijati u budućem višegodišnjem razdoblju.

Dokument Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini je sukladan sa Europskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje. On definira, koordinira, upravlja i smješta kvalifikacije u strukturu od osam referentnih razina (od kojih neke mogu imati podrazine). Svaka referentna razina

obuhvaća definiranu kombinaciju znanja, vještina i kompetencija, odnosno standard postignuća tog i prethodnih kvalifikacijskih razina, iz čega se može zaključiti da svaka viša kvalifikacijska razina ukazuje da osoba ima više znanja, vještina i kompetencija kao ishoda učenja.

Razine ovog okvira određuju postignuća u bilo kojem području obrazovanja i obuke, bez obzira na način obrazovanja, što omogućava upoređivanje kvalifikacija na temelju istog sustavnog vrjednovanja i veću objektivnost u ocjenjivanju postignuća. Time se olakšava vertikalna i horizontalna prohodnost kroz cijeli sustav obrazovanja i obuke, kako u zemlji, tako i izvan nje.

Ishodi učenja definirani su deskriptorima koji opisuju očekivana znanja, vještine i kompetencije za svaku kvalifikacijsku razinu (i moguće podrazine), od osnovnog obrazovanja do razine doktorata.

Ovaj okvir je sačinjen tako da služi kao opis za različite kvalifikacije u Bosni i Hercegovini, bez obzira na način obrazovanja u obrazovnim ustanovama, centrima za obuku, na radnim mjestima, u privatnom životu, itd. To znači da Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini opisuju ishode učenja koji su postignuti kroz formalno i neformalno obrazovanje i informalno učenje. Okvir pomaže povezati rezultate ovih različitih formi učenja kroz evaluaciju ishoda učenja.

Razine Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovine

Razina	Vrste obrazovanja i obuke	Titula kvalifikacije (Pozicija na tržištu rada)	Vrsta diplome (Diploma / Certifikat / razina obrazovanja)
1	Osnovno obrazovanje	Nekvalificirani radnik	Svjedožba o završenom osnovnom obrazovanju
2	Programi strukovnog osposobljavanja	Niskokvalificirani radnik	Svjedodžba/uvjerenje o završenom programu ili obrazovanju za stjecanje niže stručne spreme, koji sadrži sljedeće podatke: - dužinu trajanja obrazovanja; - znanje, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
3	Srednje strukovno obrazovanje i obuka	Kvalificirani radnik za određeno zanimanje	Diploma/Svjedodžba/Uvjerenje o položenom završnom ispitu sa praktičnim radom uz dodatak koji sadrži sljedeće podatke: - razina kvalifikacije; - znanje, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
4	Srednje tehničko obrazovanje	Specijalizirani kvalificirani radnik za tehnička i srodna zanimanja	Diploma/Svjedodžba o položenoj maturi uz dodatak koji sadrži sljedeće podatke: - razina kvalifikacije; - smjer koji je osoba završila sa specifičnim znanjem, vještinama i kompetencijama koje posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
	Srednje opće obrazovanje	Opće kvalificirani radnik	Diploma o položenoj maturi uz dodatak koji sadrži sljedeće: - razina kvalifikacije; - smjer koji je osoba završila sa specifičnim znanjima; vještinama i kompetencijama; - ostala znanja, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje.

5	Postsekundarno obrazovanje, uključujući majstorske i srodne ispite	Visokokvalificirani radnik specijaliziran za određeno zanimanje	Diploma/Svjedodžba o završenom postsekundarnom obrazovanju ili položenom majstorskom i/ili srodnom ispitu za određeno zanimanje uz dodatak koji sadrži sljedeće: - razina kvalifikacije; - dužinu trajanja obrazovanja; - smjer ili vrstu ispita koji je osoba završila sa specifičnim znanjima, vještinama i kompetencijama; - ostala znanja, vještine i kompetencije koje osoba posjeduje; - za koje poslove je osposobljena.
6	Prvi ciklus visokog obrazovanja	Titule kvalifikacija i sadržaj Diplome i Dodatka diplomi za razine 6, 7 i 8 biće riješene donošenjem „Pravilnika o korištenju akademskih titula, te stjecanju znanstvenih i stručnih zvanja“ ¹	- Diploma visokoškolske ustanove - Dodatak diplomi
7	Drugi ciklus visokog obrazovanja		- Magistarska diploma - Dodatak diplomi
8	Treći ciklus visokog obrazovanja		- Diploma doktorata - Dodatak diplomi

¹ Naziv podzakonskog akta definiran je Člankom 6. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bodni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 59/07).

RAZINE OSNOVA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI
(tabelarni prikaz)

Odnos prema ISCED razinama i EKO-u (EQF)		Osnove kvalifikacijskog okvira			Raniji sustav u Bosni Hercegovini utemeljen na stupnjevima stručne spreme		
ISCED razina	EKO (EQF)	Kvalifikacija	Završeno obrazovanje	Nivo	Stupanj stručne spreme	Završena škola	Kvalifikacija
1 i 2A	1	Nekvalificirani radnik	Osnovno obrazovanje	1	I.	Osnovna škola	Nekvalificirani radnik (NK)
2B	2	Niskokvalificirani radnik	Programi stručnog osposobljavanja	2	II.	Osnovna škola i stručna osposobljenost	Polukvalificirani radnik (PKV)
3C	3	Kvalificirani radnik	Srednje strukovno obrazovanje i obuka	3	III.	Trogodišnja srednja škola	Kvalificirani radnik - KV (srednja stručna sprema) III. stupanj
3A 3B	4	Opće ili specijalizirani kvalificirani radnik	Srednje opće i tehničko obrazovanje	4	IV.	Četverogodišnja srednja škola	Srednja stručna sprema – IV. stupanj
4A 4B	5	Visokokvalificirani radnik specijaliziran za određeno zanimanje	Postsekundarno obrazovanje uključujući majstorske i srodne ispite	5	V.	Specijalizacija na osnovu stručnosti srednjeg obrazovanja	Visokokvalificirani radnik - VKV
5B	6	Bachelor ili Baccalaureat	Prvi ciklus visokog obrazovanja	6	VI.	Viša škola	Viša stručna sprema - VŠS
5A	7	Master	Drugi ciklus visokog obrazovanja	7	VII./1	Fakultet - osnovne studije	Visoka stručna sprema - VSS
					VII./1	Specijalizacija	Magistar specijalist
5	8	Doktorat	Treći ciklus visokog obrazovanja	8	VII./2	Magisterij	Magistar znanosti ²
VIII.					Doktorat	Doktor znanosti	

Treba napomenuti da će se odnos između postojećeg sustava u Bosni i Hercegovini, koji je utemeljen na stupnjevima stručne spreme i kvalifikacija definiranih Europskim

² Na razini 8, kvalifikacija magistar znanosti ne može se koristiti za predlaganje stjecanja novih kvalifikacija, već samo za prepoznavanje postojećih kvalifikacija, te onih koje su se stekle ili će se steći u inozemstvu.

kvalifikacijskim okvirom (EKO ili EQF), detaljnije razrađivati i definirati izmjenama i dopunama postojećih zakona, te po potrebi i posebnom zakonskom regulativom i podzakonskim aktima.

Generički deskriptori kvalifikacijskih razina po ishodima učenja

Razina	Znanje (činjenično i teorijsko)	Vještine (spoznajne, psihomotoričke i socijalne)	Kompetencije (samostalnost i odgovornost)
1	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje osnovna opća znanja i pokazuje njihovo razumijevanje. 	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje osnovne opće vještine i sposobna je za jednostavna konkretna logička razmišljanja (potrebna za izvršenje jednostavnih konkretnih zadataka) u poznatim uslovima; posjeduje osnovne vještine iz informacijsko-komunikacijskih tehnologija je sposobna primijeniti osnovno opće znanje u praksi; može prikupljati i organizirati date informacije i jasno ih predočiti u verbalnoj i pisanoj formi 	Profesionalne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> ima kapacitet za izvršenje jednostavnih zadataka uz neposredni stručni i stalni nadzor u poznatim uvjetima; Osobne kompetencije ³ : Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje spremnost za primjenu znanja i preuzimanje ograničene odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima.
2	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje uska, za određenu oblast vezana teorijska i praktična znanja i u mogućnosti je da ih primjenjuje u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja (uključujući i ispravno korištenje stručnog rječnika). 	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje uske, za određenu oblast vezane, praktične vještine (npr. sposobnost korištenja jednostavnih metoda, alata, instrumenata i materijala) u poznatim uslovima; posjeduje jednostavna konkretna logička razmišljanja potrebna za primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa jednostavnih i/ili složenijih rutinskih zadataka u poznatim uvjetima. 	Profesionalne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> ima kapacitet da pronalazi rješenja i da izvršava jednostavne i/ili složenije zadatke za poznate probleme uz stručni neposredni nadzor u poznatim uvjetima; Osobne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> preuzima ograničenu odgovornost za izvršenje jednostavnih i/ili složenijih zadataka u poznatim uvjetima i za vlastito učenje.
3	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje za određenu oblast praktično i teorijsko znanje (činjenice, principe, procese i opće koncepte vezane za područje rada ili učenja); ima kapacitet da analizira činjenice unutar područja rada ili učenja. 	Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> posjeduje šire, za određenu oblast vezane, praktične vještine, u promjenjivim uslovima; posjeduje konkretna kreativna i jednostavna apstraktna razmišljanja, te sposobnost izvođenja složenih pokreta, zadataka i rješavanje problema odabirom i primjenom osnovnih metoda, alata, informacija i materijala, u promjenjivim uslovima; može prikupljati, odabirati i upotrebljavati relevantne informacije iz raznih izvora. 	Profesionalne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> demonstrira ograničeno praktično iskustvo u radu ili učenju; ima kapacitet za obavljanje zadataka uz usmjeravanje i prilagodavanje vlastitog ponašanja unutar zadanih smjernica u promjenjivim uvjetima. Osobne kompetencije: Ova osoba: <ul style="list-style-type: none"> preuzima ograničenu odgovornost za izvršenje jednostavnih i/ili složenijih zadataka u promjenjivim uvjetima i za vlastito učenje. Učestvuje u radu kao član tima Pokazuje pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja – kao npr. učenje stranih jezika Posjeduje osjećaj za inicijativu i poduzetnistvo i građanske kompetencije

³ Uključujući ključne kompetencije za cjeloživotno učenje

4	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje značajno, za određenu oblast vezano, teorijsko i praktično znanje. • ima kapacitet da analizira činjenice i teorijska znanja unutar područja rada ili učenja. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je sposobna da primjenjuje opća i specijalistička znanja i vještine u promjenjivim uslovima. • ima sposobnost jednostavnih apstraktnih logičkih i kreativnih razmišljanja i izvođenja složenih pokreta, te složenu uporabu metoda, instrumenata, alata i materijala, potrebnih za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka, u promjenjivim uslovima; • može prikupljati, odabirati i upotrebljavati relevantne informacije iz raznih izvora. 	<p>Profesionalne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira praktično iskustvo u radu ili učenju; • ima kapacitet za obavljanje složenih zadataka i rješava probleme samostalno; • ima kapacitet da nadgleda druge. <p>Osobne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preuzima djelimičnu odgovornost za vrjednovanje i unaprijeđenje aktivnosti u promjenjivim uslovima; • pokazuje samousmjerenje u učenju, te volju i pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja kao što je npr. učiti kako učiti i slično.
5	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje široko teorijsko i činjenično znanje, kao i specijalizirano praktično znanje vezano za određenu oblast učenja ili rada; • ima sposobnost analiziranja i sintetiziranja činjenica i teorijskih znanja, kao i njihovo vrednovanje; • ima sposobnost praktične primjene teorijskih znanja i činjenica, te njihovo analiziranje, sintetiziranje i vrjednovanje. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posjeduje široke, za određenu oblast vezane, teorijske i praktične vještine. • ima sposobnost jednostavnih apstraktnih kreativnih razmišljanja potrebnih za razvijanje rješenja apstraktnih problema u djelomice nepredvidivim uvjetima. • ima sposobnost složene uporabe metoda, instrumenata, alata i materijala i izvođenja složenih pokreta u djelomice nepredvidivim uvjetima, kao i izradu jednostavnih metoda, instrumenata, alata i materijala. 	<p>Profesionalne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrira široko praktično iskustvo u radu ili učenju; • demonstrira kapacitet da primjenjuje znanje i vještine u iznalaženju strateških rješenja za dobro definirane apstraktno i konkretne probleme; • ima kapacitet za preuzimanje pune odgovornosti u upravljanju/koordiniranju ljudi i projekata u djelomice nepredvidivim uvjetima; • ima ograničenu odgovornost za vrjednovanje unaprijeđenja aktivnosti u djelimično nepredvidivim uslovima. <p>Osobne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje neovisnost u učenju, te volju i pozitivan stav prema ključnim kompetencijama cjeloživotnog učenja kao što je npr. učiti kako učiti; komunikacija na stranim jezicima; digitalne kompetencije; osjećaj za inicijativu i poduzetništvo
6	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na toj razini, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacijskih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • može primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline primijeniti na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduje kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumenata i rješavanjem problema unutar datog područja studija; • može primijeniti osnovne metode stjecanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te je u stanju da odluči o tome koji pristup da upotrijebi za rješavanje datog problema, i svjesna je toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema; • može komunicirati koristeći znanje jednog ili više stranih jezika, i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijaliziran i koji je specijaliziran za dato područje izučavanja. 	<p>Profesionalne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima sposobnost da prikuplja i tumači relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donosi sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim znanstvenim ili etičkim pitanjima. <p>Osobne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je izgradila vještine učenja nužne za dalji studij, uz visok stupanj autonomije i akademskih vještina i svojstava nužnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora; • posjeduje temelj za buduće samousmjerenje i cjeloživotno učenje; • je stekla interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij.

7	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> može pokazati sistematično razumijevanje i savladavanje znanja u svom području studija/disciplini, koje se temelji na, odnosno proširuje i/ili nadograđuje sa razinom dodiplomskog studija (prvi stupanj), i što predstavlja osnov ili mogućnost za originalnost pri razvoju i/ili primjeni ideja, obično u kontekstu istraživačkog rada. 	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> može primijeniti svoje znanje i razumijevanje, kao i sposobnosti rješavanja problema, na nove i nepoznate sredine unutar šireg (ili interdisciplinarnog) konteksta u vezi sa njihovim područjem studija; može primijeniti konceptualno i apstraktno razmišljanje, uz visoku razinu sposobnosti i kreativnosti, čime se omogućava: <ul style="list-style-type: none"> kritička ocjena trenutnog istraživačkog i akademskog rada na najvišoj razini u datoj disciplini, ocjena različitih metodologija, formiranje kritičkog mišljenja i ponuda alternativnih rješenja. 	<p>Profesionalne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> ima sposobnost da integrira znanje i bavi se složenim problemima, te da formuliira sudove na temelju nepotpunih ili ograničenih informacija, ali uz razmišljanje o socijalnim i etičkim odgovornostima vezanim za primjenu njihovog znanja ili sudova; može prenositi svoje zaključke, znanje i razmišljanja na kojima se oni temelje, uz korištenje odgovarajućeg/ odgovarajućih jezika, auditoriju koji nije specijaliziran i koji je specijaliziran, jasno i nedvosmisleno. <p>Osobne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> je u stanju da svoje znanje podigne na višu razinu, produbi razumijevanje svog područja studija ili discipline, i kontinuirano razvija osobne vještine, kroz samostalno učenje i razvoj; ima vještine učenja koje omogućavaju da nastave studij na način koji će uglavnom biti samousmjeren i autonoman; je stekla interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene različitim kontekstima učenja i zaposlenja, te pokazuje sposobnost vođenja i/ili pokretanja inicijative i daje doprinos promjeni i razvoju.
8	<p>Ova osoba:</p> <p>pokazuje sistematično razumijevanje područja studija i vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem.</p>	<p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje sposobnost da definiira studijski projekt istraživanja, a zatim provede istraživanje u skladu sa metodologijom date znanosti; originalnim istraživanjem daje osobni znanstveni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj oblasti; će nastaviti znanstvena istraživanja i razvoj te biti pokretač i nositelj napretka u društvu temeljenom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika, ideja ili pristupa. 	<p>Profesionalne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> je sposobna za kritičku analizu, vrjednovanja i sintezu novih i složenih ideja. <p>Osobne kompetencije:</p> <p>Ova osoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> može u vezi sa svojim područjem stručnog i znanstvenog znanja komunicirati sa kolegama, širom znanstvene zajednice i društvom.

Sljedeći zadaci

Dokument "Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini" je tako nazvan, jer predstavlja početak jednog dugoročnog procesa izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u našoj zemlji. Pa i onda kada budemo imali kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini koji sadrži uspješnu sintezu strateških ciljeva obrazovanja i svih njegovih socijalnih partnera, odnosno društva u cjelosti, i tada ćemo morati biti svjesni da ne može biti konačnog kvalifikacijskog okvira, budući da se okvir nužno mijenja sa izmjenama načina proizvodnje, posebice sa uvođenjem novih tehnologija.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini predstavljaju naše strateško opredjeljenje na planu razvoja takvog standarda kvalifikacija koji će omogućiti našoj zemlji brži društveno-ekonomski napredak i održivost tog napretka.

U cilju ostvarenja tog opredjeljenja, potrebno je nastaviti sa daljnjim radom na kvalifikacijskom okviru u Bosni i Hercegovini, kako na njegovoj direktnoj razradi, tako i na anticipiranju pravnih i institucionalnih pretpostavki za njegovu provedbu u praksi.

Nužno je osigurati da su kvalifikacije u skladu sa vremenom, da odgovaraju potrebama tržišta rada i da su sukladne sa međunarodnim standardima, odnosno izgraditi mehanizme osiguranja kvaliteta kvalifikacija, što podrazumijeva i sustavno definiranje instrumenata unutarnje i spoljašnje evaluacije kvaliteta koji bi trebali odstraniti neprihvatljive različitosti u kvaliteti, prisutne sada u našoj zemlji.

To za sobom povlači i pitanje akreditacije obrazovnih ustanova koje nude kvalifikacije. Posebice je značajno u sve aktivnosti istoppravno uključiti sve društvene partnere obrazovanja i druge relevantne zainteresirane strane. Krajnji cilj jeste izgradnja sistema koji će omogućiti bosanskohercegovačkim kompanijama da dobiju kvalificirane radnike, kao i olakšati mobilnost naših radnika na europskom tržištu rada.

Jedna od vrlo važnih sljedećih aktivnosti je izgradnja i uspostavljanje sistema priznavanja prethodno stečenog znanja, vještina i kompetencija kroz neformalno i informalno učenje. Osim projekcije infrastrukture, reguliranja procedura, metodologija i načina certificiranja prethodnog učenja, ovaj novi koncept podrazumijeva rješavanje i drugih pitanja, među prvima potrebu uvođenja kreditnog sustava i u srednje obrazovanje, na temelju europskog sistema prijenosa kredita u srednjem strukovnom obrazovanju (ECVET), na sličan način kako je Bolonjski proces to regulirao u području visokog obrazovanja. Pored toga, nužno je pristupiti izradi konkretnih deskriptora učenja za sva zanimanja pravljenih na osnovu generičkog okvira, kao i reformi nastavnih planova i programa na svim razinama obrazovanja sa ciljem da oni postanu temeljno sredstvo postizanja definiranih ishoda učenja. To otvara pitanje modularizacije nastavnih planova i programa u srednjem i visokom obrazovanju, redizajniranja postojećih i uvođenja novih kvalifikacija, kao i pitanje certificiranja i priznavanja djelomičnih kvalifikacija (tu formu već sada imamo u verifikaciji znanja stranog jezika i informacijskih tehnologija).

Proces izgradnje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini nužno implicira i aktivnosti na usvajanju međunarodnih standarda za klasifikaciju, među prvima ISCED-a.

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini bi trebao obujmiti sve forme razvoja ljudskih resursa u našoj zemlji. Stoga je to dugoročan i ozbiljan zadatak kojem se treba pristupiti na osmišljen način, uz izraženu vještinu anticipiranja vremena koje će tek doći.

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini predstavljaju strateško opredjeljenje naše zemlje za razvoj i održavanje visokog standarda kvalifikacija koje se stječu u obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

U gornjem dijelu dokumenta su navedene samo nužne, temeljne aktivnosti koje ćemo poduzimati u sljedećem razdoblju sa ciljem uspostavljanja i razvoja kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini. Sukladno činjenici da bi se tim okvirom trebao

uspostaviti međunarodno priznat standard kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, odnosno novi sustav, nužno je sagledati i našu zakonsku regulativu iz područja obrazovanja, u smislu analize stupnja njene adekvatnosti rečenim zahtjevima, kao i promisliti institucionalne pretpostavke za provedbu kvalifikacijskog okvira.

Imajući u vidu da je to dugoročni zadatak, pokazuje se potreba za brzim **utemeljenjem interesornog povjerenstva koje će izraditi i predložiti radni plan svih glavnih aktivnosti u okviru izrade kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini** (uključujući metodologiju, standarde, potrebna sredstva, rokove, operativne timove, i drugo),

Interesorno povjerenstvo za izradu okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini čini 19 članova od po šest članova iz reda sva tri konstitutivna naroda i jedan iz reda ostalih, uz odgovarajuću regionalnu pripadnost.

Članovi Povjerenstva trebali bi biti predstavnici sektora obrazovanja, statistike, rada i zapošljavanja, te poslodavaca, akademske zajednice i drugih socijalnih partnera.

Povjerenstvo bi trebali činiti predstavnici sljedećih sektora/institucija: pet predstavnika sektora obrazovanja (Ministarstvo civilnih poslova - Sektor za obrazovanje; Federalna koordinacija ministara obrazovanja Bosne i Hercegovine; dva predstavnika županija; Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske; Odjela za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta); tri predstavnika Rektorskog zbora Bosne i Hercegovine; tri predstavnika agencija za obrazovanje u Bosni i Hercegovini (Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini); tri predstavnika iz područja statistike (Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku); tri predstavnika područja rada i zapošljavanja (Ministarstvo civilnih poslova - Odjel za rad i zapošljavanje, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike Bosne i Hercegovine, Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske); jedan predstavnik gospodarstvenika Bosne i Hercegovine (Asocijacija gospodarstvenika Bosne i Hercegovine) i jedan predstavnik sindikata (Konfederacija sindikata Bosne i Hercegovine).

Ministarstvo civilnih poslova se zadužuje za provođenje procedure uspostavljanja Povjerenstva, a na temelju prijedloga liste kandidata od strane mjerodavnih obrazovnih i drugih vlasti, s tim što Ministarstvo civilnih poslova/Sektor za obrazovanje, će imenovati svog predstavnika u Povjerenstvo.

Povjerenstvo odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova pod uvjetom da takvu većinu čine najmanje dvije trećine glasova predstavnika svakog konstitutivnog naroda.

Povjerenstvo većinom glasova ukupnog broja članova bira predsjedatelja/e.

Povjerenstvo, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova (koji je prethodno prihvatila Konferencija ministara obrazovanja u Bosni i Hercegovini) imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na mandat od jedne godine.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр.30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 146. сједници одржаној 24. марта 2011. године, донио је

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ОСНОВА КВАЛИФИКАЦИЈСКОГ ОКВИРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1.

(Предмет Одлуке и примјена)

- Усвајају се "Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини" као почетни документ наредног процеса

изградње и успостављања квалификацијског оквира у нашој земљи, а на основама Европског квалификацијског оквира за cjеложивотно учење.

- (2) Документ својен овом одлуком представља оквир дјеловања за све институције и појединце који су у складу са својим надлежностима, укључени у процес припрема квалификацијског оквира.

Члан 2.

(Формирање комисије и њен састав)

- (1) Савјет министара Босне и Херцеговине ће, на приједлог Министарства цивилних послова, именовати интересорну комисију за израду квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Комисија) са задатком да изради и предложи радни план свих главних активности у оквиру израде квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини (укључујући методологију, стандарде, потребна средства, рокове, оперативне тимове и друго).
- (2) Комисију чини 19 чланова, по шест чланова из реда сва три конститутивна народа и један из реда осталих, уз одговарајућу регионалну припадност.
- (3) У погледу секторске заступљености, Комисију чини пет представника министарстава образовања (државни, ентитетски, кантонални и ниво Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине), три представника Ректорске конференције Босне и Херцеговине, три представника агенција за образовање формираних на државном нивоу, три представника агенција за статистику (државни и ентитетски ниво), три представника министарстава за рад и запошљавање (државни и ентитетски ниво), један представник Асоцијације послодаваца Босне и Херцеговине и један представник Конфедерације синдиката Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Процедура избора Комисије)

- (1) Министарство цивилних послова се задужује за провођење процедуре за избор Комисије, на основу приједлога листе кандидата добијених од стране надлежних образовних и других власти и институција, наведених у члану 2. став (3).
- (2) Комисију именује Савјет министара Босне и Херцеговине на приједлог Министарства цивилних послова, уз услов да је тај приједлог претходно прихваћен од стране Конференције министара образовања у Босни и Херцеговини.
- (3) Комисија се именује на мандат од једне године.

Члан 4.

(Начин одлучивања Комисије)

- (1) Комисија одлучује већином гласова укупног броја чланова под условом да такву већину чине најмање двије трећине гласова представника сваког конститутивног народа.
- (2) Комисија већином гласова укупног броја чланова бира предједавајућег/е.

Члан 5.

(Извршење Одлуке)

Задатак из члана 3. став (1) ове одлуке Министарство цивилних послова ће извршити у року од два мјесеца од дана одржавања прве сједнице Савјета министара у новом сазиву.

Члан 6.

(Саставни дио Одлуке)

Саставни дио ове одлуке су Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини.

Члан 7.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 47/11
24. марта 2011. године
Сарајево

Предједавајући
Савјета министара БиХ
Др **Никола Шпирлић**, с. р.

ОСНОВЕ КВАЛИФИКАЦИЈСКОГ ОКВИРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Увод

Документ "Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини" (ОКО) заснива се на образовној традицији и садашњем стању у образовању у Босни и Херцеговини, те потребама развоја економије, појединца и друштва у цјелини, уз уважавање одредница Европског квалификацијског оквира (ЕКО) и одговарајућих европских и међународних прописа.

Основама квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини ствара се предуслов за израду "Квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини", који треба повезати претходне, садашње и будуће исходе учења, те их поставити у међусобне односе унутар Босне и Херцеговине, али и Европског квалификацијског оквира и европског образовног простора, а који би требао бити донешен најкасније до краја 2015. године. Полазне основе утврђене овим документом представљају и смјернице за усклађивање прописа којима се уређују подручја основног, средњег и високог образовања, односно cjеложивотног учења, али и боље повезивање промјена и потреба тржишта рада са образовним програмима у Босни и Херцеговини.

Остваривање стратешких циљева земаља Европске уније, почевши од циља да се креира најконкурентнија економија па до успостављања европског система вриједности који ће бити широко прихватљив, резултирало је и новим односом према образовању. Образовање се у Европској унији третира као један од кључних фактора за реализацију наведених стратешких одређења.

Брзе измјене технологија и развој европског тржишта су пред образовне системе сваке чланице Европске уније, као и системе у државама које се желе придружити европској породици, па тако и у Босни и Херцеговини, поставиле бројне захтјеве, међу првима нужност системског вредновања образовања и обуке у свакој држави и његово упоређивање са образовним системима у другим државама, а на основу заједнички утврђеног референтног европског оквира.

Неопходност да образовање припрема стручњаке који ће успешно одговорити на стално мијењајуће економске изазове, те динамично и ширеће тржиште рада, дефинитивно раскида са мишљењем о образовању као једном периоду живота, који има свој почетак и крај. Образовање постаје cjеложивотни процес, константа људског живота.

Након више година рада на материјалу, Европски парламент и Савјет Европске уније су априла 2008. године усвојили Европски квалификацијски оквир за cjеложивотно учење, као подстицај мобилности и cjеложивотног учења, чиме се испуњавају циљеви зацртани у Лисабонској стратегији за раст и запошљивост.

Европски квалификацијски оквир за cjеложивотно учење има за циљ олакшано упоређивање транспарентних квалификација и квалификацијских нивоа, што омогућава бржу мобилност тржишта рада, успостављање концепта cjеложивотног учења и осигурања квалитета образовања. Стратешки циљ Европског квалификацијског оквира је да осигура да квалификације задовољавају друштвене и економске потребе сваке земље понаособ и Европске уније у цјелини, да иза сваке квалификације стоји осигуран квалитет и да се на флексибилан начин омогући сваком појединцу и хоризонтални и вертикални напредак кроз квалификацијску љествицу.

Језгро Европског квалификацијског оквира се састоји од осам заједничких референтних нивоа у којима се класификују знања, вјештине и компетенције, постигнути као исходи учења. Ових осам нивоа квалификацијског оквира генерички обухвата све нивое и типове образовања и дјелује као средство препознавања, разумијевања и упоређивања квалификација унутар земаља Европске уније.

Схватајући значај наведеног европског документа за своју даљу друштвено-економску реформу, посебно реформу

сектора образовања, Босна и Херцеговина у протеклим пет година предузима одређене активности са циљем изградње квалификационог оквира, заснованог на европском.

У два стратешка материјала, усвојена од Савјета министара Босне и Херцеговине, указано је на неопходност усвајања квалификационог оквира у Босни и Херцеговини: Стратегија развоја стручног образовања и обуке у Босни и Херцеговини за период 2007-2013. године ("Службени гласник БиХ" број 65/07); Стратешки правци развоја образовања у Босни и Херцеговини са планом имплементације 2008-2015 ("Службени гласник БиХ" број 63/08).

Поред тога, Савјет министара Босне и Херцеговине је крајем децембра 2007. године донио Одлуку о усвајању докумената потребних за даљу имплементацију Болоњског процеса у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 13/08). Међу тим документима су и "Оквир за високошколске квалификације у Босни и Херцеговини", "Државни акциони план за признавање квалификација у Босни и Херцеговини" (за високо образовање) и "Провођење Оквира за квалификације за високо образовање у Босни и Херцеговини".

Оквир за високошколске квалификације у Босни и Херцеговини је рађен на основу Квалификационог оквира европског простора високог образовања. Он даје генеричке дескрипторе исхода учења за три циклуса високог образовања, а у оквиру актуелних реформских пројеката се иде даље у његовој разради.

Са већ урађеним квалификацијским оквиром за високо образовање било је лакше приступити изради квалификационог оквира за све степене образовања. Оквир за високошколске квалификације у Босни и Херцеговини је интегрисан у Основе квалификационог оквира у Босни и Херцеговини.

Кратки појмовник квалификационог оквира

Европски квалификацијски оквир (European Qualifications Framework - ЕКО или EQF) је инструмент успостављања нивоа квалификација организован тако да дјелује као средство препознавања и разумевања квалификација између националних квалификацијских оквира.

Државни (национални) квалификацијски оквир (National Qualifications Framework - NQF) је инструмент успоставе квалификација стечених у одређеној земљи, којим се дају основе за јасноћу, приступање, проходност, стицање и квалитет квалификација.

Квалификацијски оквир у Босни и Херцеговини је инструмент успоставе квалификација стечених у Босни и Херцеговини, којим се дају основе за јасноћу, приступање, проходност, стицање и квалитет квалификација.

Европски квалификацијски оквир за високо образовање је документ који је усвојила Конференција европских министара образовања у Бергену 2005. године, који дефинише генеричке дескрипторе за сваки од три циклуса високог образовања, и који се примјењује у свим државама потписницама болоњског процеса.

Квалификација означава формални назив за резултат процеса процјене и валидације који је добијен онда када компетентно тијело одреди да је појединац остварио исходе учења према предвиђеним стандардима.

Исходи учења представљају изјаву о томе шта ученик/студент/особа која учи зна, разумије и може да обавља на основу завршеног процеса учења, дефинисаних кроз знање, вјештине и компетенције.

ISCED (International Standard Classification of Education) је међународна стандардна класификација образовања.

Знање означава резултат усвајања информација кроз процес учења. Знање је скуп чињеница, принципа, теорија и пракси које се односе на подручје рада или изучавања. У контексту Европског квалификационог оквира за цијеложивотно учење знање се описује као теоретско и/или чињенично.

Вјештине представљају способност примјене знања и кориштења принципа "знати како" да се изврши одређени задатак и да се ријешу проблеми. У контексту Европског квалификационог оквира, вјештине се дефинишу као когнитивне (укључују кориштење логичког, интуитивног и креативног размишљања), практичне (укључујући физичку спретност и кориштење метода, материјала, справа и инструмената) и социјалне вјештине (вјештине комуницирања и сарадње, емоционална интелигенција и друге).

Компетенције означавају способност примјене знања, вјештина и персоналних, социјалних и методолошких способности, на радном мјесту или током учења, као и у приватном и професионалном развоју. У контексту Европског квалификационог оквира компетенције су описане као одговорност и самосталност.

Цјеложивотно учење подразумијева интеграцију формалног, неформалног и информалног учења како би се стекле могућности за стално унапријеђење квалитета живљења.

Формално образовање је учење усмјерено од стране наставника или инструктора које се стиче у образовним установима, а према наставним плановима и програмима одобреним од надлежних образовних власти.

Неформално образовање је организован процес учења и образовања усмјерен ка усавршавању, специјализацији и допуњавању знања, вјештина и способности према посебним програмима које изводе организатори образовања (редовне школе, центри за обуку, компаније, агенције и слично).

Информално учење је непланирано учење и стицање знања кроз свакодневне активности.

Инклузивно образовање подразумијева право на образовање сваке особе током цијелог живота, посебно право дјеце са потешкоћама у развоју на укључивање у редовну наставу, као и право надарене дјеце на максимални развој њиховог потенцијала.

Циљеви и начела Основа квалификационог оквира у Босни и Херцеговини

Квалификацијски оквир у Босни и Херцеговини је неопходан инструмент за осигуравање једнаког кориштења и примјене стандарда: образовања, знања, квалификација, стручности и сертификација пружаоца образовних услуга. Он одређује стандарде постигнућа који се очекују од ученика и одраслих који су стекли одређену диплому-сертификат. Њим се истовремено гарантује једнакост и кредибилитет и за послодавце и за оне који уче.

Циљеви квалификационог оквира у Босни и Херцеговини су:

- разумевање различитих врста квалификација и њихових односа;
- разумљив приказ образовних постигнућа за послодавце, полазнике образовања и родитеље;
- усмјеравање појединца у погледу избора образовања и каријере; олакшавање мобилности и транспарентнија доступност образовању током цијелог живота;
- олакшавање препознавања и признавања домаћих квалификација у иностранству и иностраних у нашој земљи;
- да служи квалитетној запошљивости; ствара претпоставке за изградњу система вредновања и признавања компетенција стечених у неформалном и информалном образовању;
- стварање претпоставки за увођење система управљања квалитетом постојећих и нових квалификација;
- унапређење сарадње образовања са свим социјалним партнерима;
- промовисање образовања.

Претходном треба додати и чињенице да квалификацијски оквир служи као референтна тачка за координацију израде наставних планова и програма, метода учења и оцјењивања, те начина мониторинга образовног процеса. Стога је

транспарентност квалификација посебно важна, не само у домаћим релацијама, него и у регионалном и међународном контексту. Сви наведени елементи значе интензивну припрему нашег друштва за европску интеграцију у области образовања.

Основна **начела** при изради Основа квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини су:

- Уважавање традиције и садашњег стања у образовању у Босни и Херцеговини;
- Уважавање смјерница Европске уније, искустава других држава у изградњи властитих квалификацијских нивоа и припрема друштва за Европске интеграције;
- Транспарентност постојећих и нових квалификација;
- Прецизирање нивоа и врсте квалификација;
- Хоризонтална мобилност и вертикална проходност компетенција између различитих подсистема образовања;
- Изградња партнерства са свим заинтересованим странама: надлежним образовним властима и институцијама, статистичким системима, послодавцима, синдикатима, пружаоцима услуга образовања, академском заједницом, цивилним друштвом и другима.

Сваки од поменутих циљева и начела подразумијева даљу разраду и образложење кроз израду самог квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини.

Усвајање Основа квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини за нашу земљу има посебан значај, с обзиром на слабе везе између квалификација и компетенција за одређено радно мјесто, те недостатак кохерентности у системима постојећих квалификација у Босни и Херцеговини. Стога, Босна и Херцеговина посебно треба бити отворена за даљу разраду и перманентно усавршавање квалификацијског оквира.

Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини

Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини је први документ Босне и Херцеговине о квалификацијском

оквиру за све нивое образовања, којег је неопходно даље развијати у наредном вишегодишњем периоду.

Документ Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини је усклађен са Европским квалификацијским оквиром за цјеложивотно учење. Он дефинише, координира, управља и смијешта квалификације у структуру од осам референтних нивоа (од којих неки могу имати подниве). Сваки референтни ниво обухвата дефинисану комбинацију знања, вјештина и компетенција, односно стандард постигнућа тог и претходних квалификацијских нивоа, из чега се може закључити да сваки виши квалификацијски ниво имплицира да особа има више знања, вјештина и компетенција као исхода учења.

Нивои овог оквира одређују постигнућа у било којој области образовања и обуке, без обзира на начин образовања, што омогућава упоређивање квалификација на основу истог системског вредновања и већу објективност у оцјењивању постигнућа. Тиме се олакшава вертикална и хоризонтална проходност кроз цијели систем образовања и обуке, како у земљи, тако и изван ње.

Исходи учења дефинисани су дескрипторима који описују очекивана знања, вјештине и компетенције за сваки квалификацијски ниво (и евентуалне подниве), од основног образовања до нивоа доктората.

Овај оквир је дизајниран тако да служи као опис за различите квалификације у Босни и Херцеговини, без обзира на начин образовања у образовним установама, центрима за обуку, на радним мјестима, у приватном животу, итд. То значи да Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини описују исходе учења који су постигнути кроз формално и неформално образовање и информално учење. Оквир помаже да се повежу резултати ових различитих форми учења кроз евалуацију исхода учења.

Нивои Основа квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини

Ниво	Типови образовања и обуке	Титула квалификације (Позиција на тржишту рада)	Тип дипломе (Диплома / Сертификат / Ниво образовања)
1	Основно образовање	Неквалификовани радник	Свједочанство о завршеном основном образовању
2	Програми стручног оспособљавања	Нискоквалификовани радник	Свједочанство/увјерење о завршеном програму или образовању за стицање ниже стручне спреме, који садржи сљедеће податке: - дужину трајања образовања; - знање, вјештине и компетенције које особа посједује; - за које послове је оспособљена.
3	Средње стручно образовање и обука	Квалификовани радник за одређено занимање	Диплома/Свједочанство/Увјерење о положеном завршном испиту са практичним радом уз додатак који садржи сљедеће податке: - ниво квалификације; - знање, вјештине и компетенције које особа посједује; - за које послове је оспособљена.
4	Средње техничко образовање	Специјализовани квалификовани радник за техничка и сродна занимања	Диплома/Свједочанство о положеној матури уз додатак који садржи сљедеће податке: - ниво квалификације; - смјер који је особа завршила са специфичним знањем, вјештинама и компетенцијама које особа посједује; - за које послове је оспособљена.
	Средње опште образовање	Општи квалификовани радник	Диплома о положеној матури уз додатак који садржи сљедеће: - ниво квалификације; - смјер који је особа завршила са специфичним знањима; вјештинама и компетенцијама; - остала знања, вјештине и компетенције које посједује.

5	Постсекундарно образовање, укључујући мајсторске и сродне испите	Висококвалификовани радник специјализован за одређено занимање	<p>Диплома/Свједочанство о завршеном постсекундарном образовању или положеном мајсторском и/или сродном испиту за одређено занимање уз додатак који садржи сљедеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ниво квалификације; - дужину трајања образовања; - смјер или врсту испита који је особа завршила са специфичним знањима, вјештинама и компетенцијама; - остала знања, вјештине и компетенције које особа посједује; - за које послове је оспособљена.
6	Први циклус високог образовања	Титуле квалификација и садржај Дипломе и Додатка дипломи за нивое 6, 7 и 8 биће ријешене доношењем „Правилника о кориштењу академских титула, те стицању научних и стручних звања“ ¹	<ul style="list-style-type: none"> - Диплома високошколске установе - Додатак дипломи
7	Други циклус високог образовања		<ul style="list-style-type: none"> - Магистарска диплома - Додатак дипломи
8	Трећи циклус високог образовања		<ul style="list-style-type: none"> - Диплома доктората - Додатак дипломи

¹ Назив подзаконског акта дефинисан је чланом 6. Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 59/07).

**НИВОИ ОСНОВА КВАЛИФИКАЦИЈСКОГ ОКВИРА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**
(табеларни приказ)

Однос према ISCED нивоима и ЕКО-у (EQF)		Основе квалификацијског оквира			Ранији систем у Босни и Херцеговини заснован на степенима стручне спреме		
ISCED ниво	ЕКО (EQF)	Квалификација	Завршено образовање	Ниво	Степен стручне спреме	Завршена школа	Квалификација
1 и 2А	1	Неквалификовани радник	Основно образовање	1	I.	Основна школа	Неквалификовани радник (НК)
2Б	2	Нискоквалификовани радник	Програми стручног оспособљавања	2	II.	Основна школа и стручна оспособљеност	Полуквалификовани радник (ПКВ)
3В	3	Квалификовани радник	Средње стручно образовање и обука	3	III.	Трогодишња средња школа	Квалификовани радник - КВ (средња стручна спрема) IIII. степен
3А 3Б	4	Општи или специјализовани квалификовани радник	Средње опште и техничко образовање	4	IV.	Четверогодишња средња школа	Средња стручна спрема – IV. степен
4А 4Б	5	Висококвалификовани радник специјализован за одређено занимање	Постсекундарно образовање укључујући мајсторске и средње испите	5	V.	Специјализација на основу стручности средњег образовања	Висококвалификовани радник - ВКВ
5Б	6	Бацелор или Бацалауреат	Први циклус високог образовања	6	VI.	Виша школа	Виша стручна спрема - ВПС
5А	7	Мастер	Други циклус високог образовања	7	VII/1	Факултет - основне студије	Висока стручна спрема - ВСС
					VII/1	Специјализација	Магистар специјалиста
5	8	Докторат	Трећи циклус високог образовања	8	VII/2	Магистериј	Магистар наука ²
6					VIII.	Докторат	Доктор наука

Треба напоменути да ће се однос између постојећег система у Босни и Херцеговини, који је заснован на степенима стручне спреме и квалификација дефинисаних Европским квалификацијским оквиром (ЕКО или EQF), детаљније разрађивати и дефинисати измјенама и допунама постојећих закона, те по потреби и посебном законском регулативом и подзаконским актима.

² У нивоу 8 квалификација магистар наука не може се користити за предлагање стицања нових квалификација, већ само за препознавање постојећих квалификација, те оних које су се стекле или ће се стећи у иностранству.

Генерички дескриптори квалификацијских нивоа по исходима учења

Ниво	Знање (чињенично и теоретско)	Вјештине (спознајне, психомоторичке и социјалне)	Компетенције (самосталност и одговорност)
1	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује основна општа знања и показује њихово разумијевање. 	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује основне опште вјештине и способна је за једноставна конкретна логичка размишљања (потребна за извршење једноставних конкретних задатака) у познатим условима; посједује основне вјештине из информационо-комуникацијских технологија • је способна да примени основно опште знање у пракси; • може прикупљати и организовати дате информације и јасно их предочити у вербалној и писаној форми 	Професионалне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • има капацитет за извршење једноставних задатака уз непосредни стручни и стални надзор у познатим условима; Личне компетенције³: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • показује спремност за примјену знања и преузимање ограничене одговорности за извршавање једноставних задатака у познатим условима.
2	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује <u>уека</u>, за одређену област везана теоретска и практична знања и у могућности је да их примјењује у извршавању задатака унутар подручја рада или учења (укључујући и исправно кориштење стручног рјечника). 	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује <u>уеке</u>, за одређену област везане, практичне вјештине (нпр. способност кориштења једноставних метода, алата, инструмената и материјала) у познатим условима; • посједује <u>једноставна конкретна логичка размишљања</u> потребна за примјену релевантних информација у извршењу скупа једноставних и/или сложенијих рутинских задатака у познатим условима. 	Професионалне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • има капацитет да проналази рјешења и да извршава једноставне и/или сложеније задатке за познате проблеме уз стручни непосредни надзор у познатим условима; Личне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • преузима ограничену одговорност за извршење једноставних и/или сложенијих задатака у познатим условима и за властито учење.
3	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује за одређену област практично и теоретско знање (чињенице, принципе, процесе и опште концепте везане за подручје рада или учења); • има капацитет да анализира чињенице унутар подручја рада или учења. 	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • посједује шире, за одређену област везане, <u>практичне вјештине</u>, у промјењивим условима; • посједује <u>конкретна креативна и једноставна апстрактна размишљања</u>, те способност извођења сложених покрета, задатака и рјешавање проблема одабиром и примјеном основних метода, алата, информација и материјала, у промјењивим условима; • може прикупљати, одабирати и употребљавати релевантне информације из разних извора. 	Професионалне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • демонстрира ограничено практично искуство у раду или учењу; • има капацитет за обављање задатака уз усмјеравање и прилагођавање властитог понашања унутар заданих смјерница у промјењивим условима. Личне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> • преузима ограничену одговорност за извршење једноставних и/или сложенијих задатака у промјењивим условима и за властито учење.

³ Укључујући кључне компетенције за цијеложивотно учење

			<ul style="list-style-type: none"> • Учествоује у раду као члан тима • Показује позитиван став према кључним компетенцијама цјеложивотног учења –као нпр. учење страних језика • Посједује осјећај за иницијативу и предузетништво и грађанске компетенције
4	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посједује значајно, за одређену област везано, теоретско и практично знање. • има капацитет да анализира чињенице и теоретска знања унутар подручја рада или учења. 	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • је способна да примјењује општа и специјалистичка знања и вјештине у промјењивим условима. • има способност <u>једноставних апстрактних логичких и креативних размишљања</u> и извођења сложених покрета, те сложену употребу метода, инструмената, алата и материјала, потребних за одабир и примјену релевантних информација у извршењу скупа сложених специфичних задатака, у промјењивим условима; • може прикупљати, одабирати и употребљавати релевантне информације из разних извора. 	<p>Професионалне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • демонстрира практично искуство у раду или учењу; • има капацитет за обављање сложених задатака и рјешава проблеме самостално; • има капацитет да надгледа друге. <p>Личне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • преузима дјелимичну одговорност за вредновање и унапређење активности у промјењивим условима; • показује самоусмјеравање у учењу, те вољу и позитиван став према кључним компетенцијама цјеложивотног учења као што је нпр. учити како учити и слично.
5	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посједује широко теоретско и чињенично знање, као и специјализовано практично знање везано за одређену област учења или рада; • има способност анализирања и синтетизирања чињеница и теоријских знања, као и њихово вредновање; • има способност практичне примјене теоријских знања и чињеница, те њихово анализирање, синтетизирање и вредновање. 	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посједује широке, за одређену област везане, теоретске и практичне вјештине. • има способност једноставних апстрактних креативних размишљања потребних за <u>развијање рјешења апстрактних проблема у дјелимично непредвидивим условима.</u> • има способност сложене употребе метода, инструмената, алата и материјала и извођења сложених покрета у <u>дјелимично непредвидивим условима</u>, као и израду једноставних метода, инструмената, алата и материјала. 	<p>Професионалне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • демонстрира широко практично искуство у раду или учењу; • демонстрира капацитет да примјењује знање и вјештине у изналажењу стратешких рјешења за добро дефинисане апстрактне и конкретне проблеме; • има капацитет за преузимање пуне одговорности у управљању/координирању људи и пројеката у дјелимично непредвидивим условима; • има ограничену одговорност за вредновање унапређења активности у дјелимично непредвидивим условима. <p>Личне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • показује независност у учењу, те вољу и позитиван став према кључним компетенцијама цјеложивотног учења као што је нпр. учити како учити; комуникација на страним језицима; дигиталне компетенције; осјећај за иницијативу и предузетништво
	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • показује знање и разумјевање у подручју 	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • може примјенити детаљно знање и критичко разумјевање 	<p>Професионалне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • има способност да прикупља и

6	<p>студија, које се надовезује на њихово средњошколско образовање и које је уобичајено на том нивоу, уз подршку одговарајућих ресурса за учење (текстова и информационих и комуникацијских технологија), које укључује неке аспекте који ће се заснивати на познавању најнапреднијих достигнућа у датом подручју студија.</p>	<p>принципа везаних за дато подручје студија/дисциплине примјенити на начин који показује професионалан приступ раду или струци, те посједује компетенције које се обично показују формирањем и поткрепљивањем аргумената и рјешавањем проблема унутар датог подручја студија;</p> <ul style="list-style-type: none"> • може примјенити основне методе стицања знања и апликативна истраживања у датој дисциплини, те је у стању да одлучи о томе који приступ да употреби за рјешавање датог проблема, и свјесна је тога у којој мјери је одабрани приступ примјерен рјешавању таквог проблема; • може комуницирати користећи знање једног или више страних језика, и комуникацијских технологија, информације, идеје, проблеме и рјешења, и аудиторiju који није специјализован и који је специјализован за дато подручје изучавања. 	<p>тумачи релевантне податке (обично унутар датог подручја студија) на основу којих доноси судове који садрже размишљања о релевантним друштвеним научним или етичким питањима.</p> <p>Личне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • је изградила вјештине учења неопходне за даљи студиј, уз висок степен аутономије и академских вјештина и својстава неопходних за истраживачки рад, схватање и процјену нових информација, концепата и доказа из различитих извора; • посједује темељ за будуће самоусмјеравање и цијеложивотно учење; • је стекла интерперсоналне вјештине и вјештине тимског рада, примјерене за запошљавање и/или даљи студиј.
7	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • може показати систематично разумијевање и савладавање знања у свом подручју студија/дисциплини, које се темељи на, односно проширује и/или надограђује са нивоом додипломског студија (први степен), и што представља основ или могућност за оригиналност при развоју и/или примјени идеја, обично у контексту истраживачког рада. 	<p>Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • може примјенити своје знање и разумијевање, као и способности рјешавања проблема, на нове и непознате средине унутар ширег (или интердисциплинарног) контекста у вези са њиховим подручјем студија; • може примјенити концептуално и апстрактно размишљање, уз висок ниво способности и креативности, чиме се омогућава: - критичка оцјена тренутног истраживачког и академског рада на највишем нивоу у датој дисциплини, - оцјена различитих методологија, формирање критичког мишљења и понуда алтернативних рјешења. 	<p>Професионалне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • има способност да интегрише знање и бави се сложеним проблемима, те да формулише судове на основу непотпуних или ограничених информација, али уз размишљање о социјалним и етичким одговорностима везаним за примјену њиховог знања или судова; • може преносити своје закључке, знање и размишљања на којима се они темеље, уз кориштење одговарајућег/ одговарајућих језика, аудиторiju који није специјализован и који је специјализован, јасно и недвосмислено. <p>Личне компетенције: Ова особа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • је у стању да своје знање подигне на виши ниво, продуби разумијевање свог подручја студија или дисциплине, и континуирано развија сопствене вјештине, кроз самостално учење и развој; • има вјештине учења које јој омогућавају да настави студиј на начин који ће углавном бити самоусмјерен и аутономан; • је стекла интерперсоналне вјештине и вјештине тимског рада,

			примјерене различитим контекстима учења и запослења, те показује способност вођења и/или покретања иницијативе и даје допринос промјени и развоју.
8	Ова особа: показује систематично разумијевање подручја студија и владање вјештинама и методама истраживачког рада у вези са задатим подручјем.	Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> показује способност да дефинише студијски пројекат истраживања, а затим проведе истраживање у складу са методологијом дате науке; оригиналним истраживањем даје властити научни допринос који проширује границе спознаје у датој области; ће наставити научна истраживања и развој те бити покретач и носилац напретка у друштву заснованом на знању, доприносећи стално развоју нових техника, идеја или приступа. 	Професионалне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> је способна за критичку анализу, вредновање и синтезу нових и сложених идеја. Личне компетенције: Ова особа: <ul style="list-style-type: none"> може у вези са својим подручјем стручног и научног знања комуницирати са колегама, широм научном заједницом и друштвом.

Наредни задаци

Документ Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини је тако назван, јер едставља очетак једног дугорочног процеса изградње и успостављања квалификацијског оквира у нашој земљи. Па и онда када будемо имали квалификацијски оквир у Босни и Херцеговини који садржи успјешну синтезу стратешких циљева образовања и свих његових социјалних партнера, односно друштва у цјелини, и тада ћемо морати бити свјесни да не може бити коначног квалификацијског оквира, јер се тај оквир неопходно мијења са измјенама начина произвођења, посебно са увођењем нових технологија.

Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини представљају наше стратешко одређење на плану развоја таквог стандарда квалификација који ће омогућити нашој земљи бржи друштвено-економски напредак и одрживост тог напретка.

Да би се то одређење реализовало, потребно је наставити са даљим радом на квалификацијском оквиру у Босни и Херцеговини, како на његовој директној разради, тако и на антиципирању правних и институционалних претпоставки за његово провођење у пракси.

Неопходно је осигурати да су квалификације у складу са временом, да одговарају потребама тржишта рада и да су у складу са међународним стандардима, односно изградити механизме осигурања квалитета квалификација, што подразумева и системско дефинисање инструмената интерне и екстерне евалуације квалитета који би требали одстранити неприхватљиве различитости у квалитету, присутне сада у нашој земљи.

То за собом повлачи и питање акредитације образовних установа које нуде квалификације. Посебно је значајно у све активности равноправно укључити све друштвене partnere образовања и друге релевантне заинтересоване стране. Крајњи циљ јесте изградња система који ће омогућити босанскохерцеговачким компанијама да добију квалификоване раднике, као и олакшати мобилност наших радника на европском тржишту рада.

Једна од веома важних наредних активности је изградња и успостављање система признавања претходно стеченог знања, вјештина и компетенција кроз неформално и информално учење. Осим пројекције инфраструктуре, регулисања процедура, методологија и начина сертификарања претходног учења, овај нови концепт подразумева рјешавање и других питања, међу првима потребу увођења кредитног система и у средње образовање, на основи европског система трансфера кредита у средњем стручном образовању (ECVET), на сличан начин како је Болонски процес то регулисао у области високог образовања. Поред тога, неопходно је приступити изради конкретних дескриптора учења за сва занимања прављених на основу генеричког оквира, као и реформи наставних планова и програма на свим нивоима образовања са циљем да они постану основно средство постизања дефинисаних исхода учења. То отвара питање модулације наставних планова и програма у средњем и високом образовању, дизајнирања постојећих и увођења нових квалификација, као и питање сертификарања и признавања дјелимичних квалификација (ту форму већ сада имамо у верификацији знања страног језика и информационалних технологија).

Процес изградње квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини неопходно имплицира и активности на усвајању међународних стандарда за класификацију, међу првима ISCED-а.

Квалификацијски оквир у Босни и Херцеговини би требао обухватити све форме развоја људских ресурса у нашој земљи. Стога је то дугорочан и озбиљан задатак којем се треба приступити на осмишљен начин, уз изражену вјештину антиципирања времена које ће тек доћи.

Основе квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини представљају стратешко одређење наше земље за развој и

одржавање високог стандарда квалификација које се стичу у образовању у Босни и Херцеговини.

У претходном тексту су наведене само битне, основне активности које ћемо подузмати у наредном периоду са циљем успостављања и развоја квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини. С обзиром на чињеницу да би се тим оквиром требао успоставити међународно признат стандард квалификација у Босни и Херцеговини, односно нови систем, неопходно је сагледати и нашу законску регулативу из области образовања, у смислу анализе степена њене адекватности реченим захтјевима, као и промислити институционалне претпоставке за извршење квалификацијског оквира.

С обзиром на чињеницу да је то дугорочни задатак, показује се потреба за брзим **формирањем интересорне комисије која ће израдити и предложити радни план свих главних активности у оквиру израде квалификацијског оквира у Босни и Херцеговини** (укључујући методологију, стандарде, потребна средства, рокове, оперативне тимове, и друго).

Интерресорну Комисију за израду оквира квалификација у Босни и Херцеговини чини 19 чланова од по 6 чланова из реда сва три конститутивна народа и један из реда осталих, уз одговарајућу регионалну припадност.

Чланови Комисије требали би бити представници сектора образовања, статистике, рада и запошљавања, те послодаваца, академске заједнице и других социјалних партнера.

Комисију би требали чинити представници следећих сектора/институција: 5 представника сектора образовања (Министарство цивилних послова - Сектор за образовање; Федерална координација министара образовања: 2 представника кантона; Министарство просвете и културе Републике Српске; Одјел за образовање у Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине); 3 представника Ректорске конференције Босне и Херцеговине; 3 представника агенција за образовање у Босни и Херцеговини (Агенција за предшколско, основно и средње образовање; Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета и Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања); 3 представника сектора статистике (Агенција за статистику Босне и Херцеговине, Федерални завод за статистику, Републички завод за статистику Републике Српске); 3 представника сектора за рад и запошљавање (Министарство цивилних послова - Одсјек за рад и запошљавање, Федерално министарство рада и социјалне политике, Министарство рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске); 1 представник послодаваца Босне и Херцеговине (Асоцијација послодаваца Босне и Херцеговине) и 1 представник синдиката (Конфедерација синдиката Босне и Херцеговине).

Министарство цивилних послова се задужује за провођење процедуре успостављања Комисије, а на основу приједлога листе кандидата од стране надлежних образовних и других власти, с тим што Министарство цивилних послова / Сектор за образовање именује свог представника у Комисију.

Комисија одлучује већином гласова укупног броја чланова под условом да такву већину чине најмање двије трећине гласова представника сваког конститутивног народа.

Комисија већином гласова укупног броја чланова бира председavajuћег/е.

Комисију, на приједлог Министарства цивилних послова (који је претходно прихватила Конференција министара образовања у Босни и Херцеговини) именује Савјет министара Босне и Херцеговине на мандат од једне године.

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BiH

110

Na osnovu člana 16. Zakona o upravi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), člana 4. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni

glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 88/07) i člana 16. Zakona o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08), ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donosi

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O USPOSTAVLJANJU I IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA KOORDINACIJU INFORMACIJA U POLJOPRIVREDI

Član 1.

U Odluci o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi ("Službeni glasnik BiH", broj 24/09) u članu 2. tačka a) se mijenja i glasi:

"a) DUŠAN NEŠKOVIĆ - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH - predsjedavajući;"

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-1-02-825/11
21. marta 2011. godine
Sarajevo

Ministar
Mladen Zirojević, s. r.

Na temelju članka 16. Zakona o upravi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), članka 4. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 88/07) i članka 16. Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08), ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa donosi

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O USPOSTAVLJANJU I IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA KOORDINACIJU INFORMACIJA U POLJOPRIVREDI

Članak 1.

U Odluci o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi ("Službeni glasnik BiH", broj 24/09) u članku 2. točka a) mijenja se i glasi:

"a) DUŠAN NEŠKOVIĆ - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH - predsjedatelj;"

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-1-02-825/11
21. ožujka 2011. godine
Sarajevo

Ministar
Mladen Zirojević, v. r.

Na osnovu člana 16. Zakona o upravi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), člana 4. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 88/07) i člana 16. Zakona o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08), ministar spoljne trgovine i ekonomskih odnosa donosi

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O USPOSTAVLJANJU I IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA KOORDINACIJU INFORMACIJA U POLJOPRIVREDI

Član 1.

U Odluci o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi ("Službeni glasnik BiH", broj 24/09) u članku 2. tačka a) se mijenja i glasi:

"a) DUŠAN NEŠKOVIĆ - Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH - predsjedavajući;"

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-1-02-825/11
21. марта 2011. године
Сарајево

Министар
Младен Зиројевић, с. р.

AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 8. stav 2. tačka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPĆENJE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ BRUTO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA FEBRUAR 2011. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mjesec februar 2011. godine iznosi 1.240 KM.

Broj 10-43-5-1-624-1-2/11
15. aprila 2011. godine
Sarajevo

Direktor
Zdenko Milinović, s. r.

Na temelju članka 8. stavak 2. točka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

PRIOPĆENJE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ BRUTO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA VELJAČU 2011. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mjesec veljaču 2011. godine iznosi 1.240 KM.

Broj 10-43-5-1-624-1-2/11
15. travnja 2011. godine
Sarajevo

Ravnatelj
Zdenko Milinović, v. r.

Na osnovu člana 8. stav 2. tačka x) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPŠTEŃE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ BRUTO PLATI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA FEBRUAR 2011. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna bruto plata po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mjesec februar 2011. godine iznosi 1.240 KM.

Број 10-43-5-1-624-1-2/11
15. априла 2011. године
Сарајево

Директор
Зденко Милиновић, с. р.

Na osnovu člana 7. stav 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i člana 8. stav 2. tačka h) Zakona o statistici Bosne i

Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPĆENJE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA FEBRUAR 2011. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mjesec februar 2011. godine iznosi 799 KM.

Broj 10-43-5-1-624-1-2/11

15. aprila 2011. godine

Sarajevo

Direktor

Zdenko Milinović, s. r.

Na temelju članka 7. stavak 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i članka 8. stavak 2. točka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

PRIOPĆENJE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA VELJAČU 2011. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mjesec veljaču 2011. godine iznosi 799 KM.

Broj 10-43-5-1-624-1-2/11

15. travnja 2011. godine

Sarajevo

Ravnatelj

Zdenko Milinović, s. r.

На основу члана 7. став 2. Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 8. став 2. тачка х) Закона о статистици Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 26/04 и 42/04), Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује

SAOPŠTEЊE

O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO PLATI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA FEBRUAR 2011. GODINE

1. Просјечна исплаћена мјесечна нето плата по запосленом остварена у Босни и Херцеговини за мјесец фебруар 2011. године износи 799 КМ.

Број 10-43-5-1-624-1-2/11

15. априла 2011. године

Сарајево

Директор

Зденко Милиновић, с. р.

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana 17. stav 1. tačka 1. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 29. marta 2011. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OPĆINSKOG SUDA U ZENICI

I.

Za predsjednika Općinskog suda u Zenici, imenuje se DIJANA AJANOVIĆ.

II.

Prilikom imenovanja Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obavljanje poslova sudije i rukovodioca, mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj nezavisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obavljanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uslove za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

III.

Imenovana će preuzeti dužnost 29. 3. 2011. godine.

IV.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa članom 45. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-196-359/11

29. marta 2011. godine

Predsjednik

Milorad Novković, s. r.

Na temelju članka 17. stavak 1. točka 1. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 29. ožujka 2011. godine, donijelo

ODLUKU

O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA OPĆINSKOG SUDA U ZENICI

I.

Za predsjednika Općinskog suda u Zenici, imenuje se DIJANA AJANOVIĆ.

II.

Prigodom imenovanja Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je uzelo u obzir kvalifikacije, znanje i iskustvo imenovane kandidatkinje. Imenovana se istakla, između ostalih prijavljenih kandidata, svojim prethodnim stručnim dostignućima, sposobnošću za obnašanje poslova sudije i rukovodioca, mogućnošću analiziranja pravnih problema, po pokazanoj neovisnosti, nepristrasnosti, integritetu, revnosti i odgovornosti u obnašanju dužnosti, kao i komunikativnosti i zrelosti prilikom odlučivanja. Vijeće smatra da imenovana kandidatkinja u potpunosti ispunjava uvjete za imenovanje propisane u članu 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

III.

Imenovana će preuzeti dužnost 29. 3. 2011. godine.

IV.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

V.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" u skladu sa člankom 45. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

Broj 04-02-196-359/11

29. ožujka 2011. godine

Predsjednik

Milorad Novković, v. r.

На основу члана 17. став 1. тачка 1. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 29. марта 2011. године, донио

Obrazloženje

Odlukom o imenovanju, br. 04-02-2563-489/10 od 4. 11. 2010. godine, Boško Sušić je imenovan za tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju.

Nakon imenovanja, a prije preuzimanja dužnosti, Vijeće je dobilo informacije da je Boško Sušić bio osuđen za krivično djelo povrede ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja i da mu je za to krivično djelo izrečena zatvorska kazna, koja je kasnije preinačena u novčanu kaznu. Prilikom imenovanja Boška Sušića za tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju, Vijeće nije imalo saznanja o navedenoj činjenici, pošto imenovani ove informacije nije naveo u prijavnim obrascu.

Na osnovu službene evidencije, kojom Vijeće raspolaže, utvrđeno je da se je Boško Sušić prijavio za poziciju tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju, dana 23.10.2010. godine, a da u obrascu "Prijava za mjesto sudije, tužioca i stručnih saradnika", nije dao podatke o krivičnoj osuđivanosti. Naime, u pomenutom obrascu, pod tačkom 8.1. jasno je navedeno da je svaki kandidat u obavezi da navede slijedeće podatke: "Navedite potpune podatke o svim osudama za krivična djela i za prekršaje za koje je predviđena zatvorska kazna. Potrebno je dati potpune podatke, uključujući naziv suda, vrstu počinjenog djela i svaku izrečenu kaznu. *Morate priložiti kopije sudskih odluka ili optužnica*".

Obrazlažući razloge iz kojih nije naveo činjenicu osuđivanosti, Boško Sušić je istakao da to nije učinio iz razloga što se radi o brisanju osudi.

Iz priloženih potvrda, koje je Boško Sušić dostavio poslije imenovanja na poziciju tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju, utvrđeno je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova - Centar javne bezbjednosti Doboju, po službenoj dužnosti, donijelo rješenje o brisanju novčane kazne Osnovnog suda u Doboju, br. KV-5/02 od 26.2.2002. godine, pa je u skladu s tim, dana 12.11.2010. godine, izdalo uvjerenje da je Boško Sušić neosuđivan.

Na osnovu prikupljenih informacija, utvrđeno je da je Boško Sušić oglašen krivim presudom Osnovnog suda u Doboju, br. K-123/99 od 3.9.2001. godine zbog krivičnog djela povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 349. Krivičnog zakona RS i izrečena mu je zatvorska kazna u trajanju od 6 mjeseci. Presudom Okružnog suda u Doboju, br. KŽ-162/01 od 26.11.2001. godine, prvostepena presuda je preinačena u odluci o kazni tako da je Boško Sušić osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca. Odlukom Osnovnog suda u Doboju, br. Kv-5/02 od 26.2.2002. godine, izrečena kazna zatvora je zamijenjena novčanom kaznom.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice o osuđivanosti Boška Sušića za navedeno krivično djelo, Vijeće je zauzelo stav da osuda za krivično djelo iz grupe krivičnih djela protiv službene dužnosti, bez obzira što se radi o brisanju osudi, istog čini nepodobnim za obavljanje tužilačke funkcije. Da je Vijeću bila poznata ova činjenica u vrijeme imenovanja, ona bi, obzirom na karakter krivičnog djela, predstavljala razlog Vijeću da ne donese odluku o imenovanju Boška Sušića za tužioca.

Vijeće je zaključilo da bi imenovanjem Boška Sušića na poziciju tužioca, koji je osuđivan za krivično djelo zloupotrebom službenog položaja, moglo izazvati negativne reakcije, te dovesti u pitanje kredibilitet takvog nosioca pravosudne funkcije, kao i narušiti povjerenje građana u pravosudni sistem.

U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu ovlaštenja utvrđenih članom 44. stav 2. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, Vijeće je donijelo Odluku kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1276/2011
30. marta 2011. godine

Predsjednik
Milorad Novković, s. r.

Sukladno članku 44. stavak 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), Visoko sudbeno i

tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) je, na sjednici održanoj 29. i 30. ožujka 2011. godine, donijelo

ODLUKU

O PONIŠTENJU ODLUKE O IMENOVANJU TUŽITELJA U OKRUŽNO TUŽITELJSTVO U DOBOJU

Poništava se Odluka o imenovanju BOŠKA SUŠIĆA za tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju, broj 04-02-2563-489/10 od 4. 11. 2010. godine.

Ova Odluka bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH", kao i u prostorijama Vijeća dostupnim javnosti.

Obrazloženje

Odlukom o imenovanju, br. 04-02-2563-489/10 od 4. 11. 2010. godine, Boško Sušić je imenovan za tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju.

Nakon imenovanja, a prije preuzimanja dužnosti, Vijeće je dobilo informacije da je Boško Sušić bio osuđen za kazneno djelo povrede ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja i da mu je za to kazneno djelo izrečena zatvorska kazna, koja je kasnije preinačena u novčanu kaznu. Prilikom imenovanja Boška Sušića za tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju, Vijeće nije imalo saznanja o navedenoj činjenici, pošto imenovani ove informacije nije naveo u prijavnim obrascu.

Na temelju službene evidencije, kojom Vijeće raspolaže, utvrđeno je da se je Boško Sušić prijavio za poziciju tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju, dana 23.10.2010. godine, a da u obrascu "Prijava za mjesto suca, tužitelja i stručnih suradnika", nije dao podatke o kaznenoj osuđivanosti. Naime, u pomenutom obrascu, pod tačkom 8.1. jasno je navedeno da je svaki kandidat u obavezi da navede slijedeće podatke: "Navedite potpune podatke o svim osudama za kaznena djela i za prekršaje za koje je predviđena zatvorska kazna. Potrebno je dati potpune podatke, uključujući naziv suda, vrstu počinjenog djela i svaku izrečenu kaznu. *Morate priložiti kopije sudskih odluka ili optužnica*".

Obrazlažući razloge iz kojih nije naveo činjenicu osuđivanosti, Boško Sušić je istakao da to nije učinio iz razloga što se radi o brisanju osudi.

Iz priloženih potvrda, koje je Boško Sušić dostavio poslije imenovanja na poziciju tužitelja u Okružno tužiteljstvo u Doboju, utvrđeno je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova - Centar javne bezbjednosti Doboju, po službenoj dužnosti, donijelo rješenje o brisanju novčane kazne Osnovnog suda u Doboju, br. KV-5/02 od 26.2.2002. godine, pa je sukladno s tim, dana 12.11.2010. godine, izdalo uvjerenje da je Boško Sušić neosuđivan.

Na temelju prikupljenih informacija, utvrđeno je da je Boško Sušić oglašen krivim presudom Osnovnog suda u Doboju, br. K-123/99 od 3.9.2001. godine zbog kaznenog djela povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 349. Krivičnog zakona RS i izrečena mu je zatvorska kazna u trajanju od 6 mjeseci. Presudom Okružnog suda u Doboju, br. KŽ-162/01 od 26.11.2001. godine, prvostepena presuda je preinačena u odluci o kazni tako da je Boško Sušić osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca. Odlukom Osnovnog suda u Doboju, br. Kv-5/02 od 26.2.2002. godine, izrečena kazna zatvora je zamijenjena novčanom kaznom.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice o osuđivanosti Boška Sušića za navedeno kazneno djelo, Vijeće je zauzelo stav da osuda za kazneno djelo iz grupe kaznenih djela protiv službene dužnosti, bez obzira što se radi o brisanju osudi, istog čini nepodobnim za obavljanje tužiteljske funkcije. Da je Vijeću bila poznata ova činjenica u vrijeme imenovanja, ona bi, obzirom na karakter kaznenog djela, predstavljala razlog Vijeću da ne donese odluku o imenovanju Boška Sušića za tužitelja.

Vijeće je zaključilo da bi imenovanjem Boška Sušića na poziciju tužitelja, koji je osuđivan za kazneno djelo

zloupotrebom službenog položaja, moglo izazvati negativne reakcije, te dovesti u pitanje kredibilitet takvog nosioca pravosudne funkcije, kao i narušiti povjerenje građana u pravosudni sustav.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju ovlaštenja utvrđenih člankom 44. stavak 2. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Vijeće je donijelo Odluku kao u dispozitivu.

Broj 04-02-1276/2011
30. ožujka 2011. godine

Predsjednik
Milorad Novković, v. r.

У складу са чланом 44. став 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Савјет) је, на сједници одржаној 29. и 30. марта 2011. године, донио

ОДЛУКУ

О ПОНИШТЕЊУ ОДЛУКЕ О ИМЕНОВАЊУ ТУЖИОЦА У ОКРУЖНО ТУЖИЛАШТВО У ДОБОЈУ

Поништава се Одлука о именовању БОШКА СУШИЋА за тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју, број 04-02-2563-489/10 од 4. 11. 2010. године.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ", као и у просторијама Савјета доступним јавности.

Образложење

Одлуком о именовању, бр. 04-02-2563-489/10 од 4. 11. 2010. године, Бошко Сушић је именован за тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју.

Након именовања, а прије преузимања дужности, Савјет је добио информације да је Бошко Сушић био осуђен за кривично дјело повреде људског достојанства злоупотребом службеног положаја или овлашћења и да му је за то кривично дјело изречена затворска казна, која је касније преиначена у новчану казну. Приликом именовања Бошка Сушића за тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју, Савјет није имало сазнања о наведеној чињеници, пошто именовани ове информације није навео у пријавном обрасцу.

На основу службене евиденције, којом Савјет располаже, утврђено је да се је Бошко Сушић пријавио за позицију тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју, дана 23.10.2010. године, а да у обрасцу "Пријава за мјесто судије, тужиоца и стручних сарадника", није дао податке о кривичној осуђиваности. Наиме, у поменутом обрасцу, под тачком 8.1. јасно је наведено да је сваки кандидат у обавези да наведе слиједеће податке: "Наведите потпуне податке о свим осудама за кривична дјела и

за прекршаје за које је предвиђена затворска казна. Потребно је дати потпуне податке, укључујући назив суда, врсту почињеног дјела и сваку изречену казну. *Моратје приложити копије судских одлука или ошћужница*".

Образлажући разлоге из којих није навео чињеницу осуђиваности, Бошко Сушић је истакао да то није учинио из разлога што се ради о брисаној осуди.

Из приложених потврда, које је Бошко Сушић доставио послје именовања на позицију тужиоца у Окружно тужилаштво у Добоју, утврђено је да је Министарство унутрашњих послова - Центар јавне безбједности Добој, по службеној дужности, донијело рјешење о брисању новчане казне Основног суда у Добоју, бр. КВ-5/02 од 26.2.2002. године, па је у складу с тим, дана 12.11.2010. године, издало увјерење да је Бошко Сушић неосуђиван.

На основу прикупљених информација, утврђено је да је Бошко Сушић оглашен кривим пресудом Основног суда у Добоју, бр. К-123/99 од 3.9.2001. године због кривичног дјела повреда људског достојанства злоупотребом службеног положаја или овлашћења из члана 349. Кривичног закона РС и изречена му је затворска казна у трајању од 6 мјесеци. Пресудом Окружног суда у Добоју, бр. Кж-162/01 од 26.11.2001. године, првостепена пресуда је преиначена у одлуци о казни тако да је Бошко Сушић осуђен на казну затвора у трајању од три мјесеца. Одлуком Основног суда у Добоју, бр. Кв-5/02 од 26.2.2002. године, изречена казна затвора је замијењена новчаном казном.

Имајући у виду напријед наведене чињенице о осуђиваности Бошка Сушића за наведено кривично дјело, Савјет је заузео став да осуда за кривично дјело из групе кривичних дјела против службене дужности, без обзира што се ради о брисаној осуди, истог чини неподобним за обављање тужилачке функције. Да је Савјету била позната ова чињеница у вријеме именовања, она би, обзиром на карактер кривичног дјела, представљала разлог Савјету да не донесе одлуку о именовању Бошка Сушића за тужиоца.

Савјет је закључио да би именовањем Бошка Сушића на позицију тужиоца, који је осуђиван за кривично дјело злоупотребом службеног положаја, могло изазвати негативне реакције, те довести у питање кредибилитет таквог носиоца правосудне функције, као и нарушити повјерење грађана у правосудни систем.

У складу са напријед наведеним, а на основу овлашћења утврђених чланом 44. став 2. Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ, Савјет је донио Одлуку као у диспозитиву.

Broj 04-02-1276/2011
30. марта 2011. године

Предсједник
Милорад Новковић, с. р.

S A D R Ź A J

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 109 Odluka o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik) 1
- Odluka o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik) 11
- Odluka o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini (srpski jezik) 22

**MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I
EKONOMSKIH ODNOSA BiH**

- 110 Odluka o izmjeni Odluke o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi (bosanski jezik) 33
- Odluka o izmjeni Odluke o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi (hrvatski jezik) 34
- Odluka o izmjeni Odluke o uspostavljanju i imenovanju članova Odbora za koordinaciju informacija u poljoprivredi (srpski jezik) 34

**AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Saopćenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za februar 2011. godine (bosanski jezik) 34
- Priopćenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za veljaču 2011. godine (hrvatski jezik) 34
- Saopštenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za februar 2011. godine (srpski jezik) 34
- Saopćenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za februar 2011. godine (bosanski jezik) 34

Priopćenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za veljaču 2011. godine (hrvatski jezik) 35

Saopštenje o prosječnoj isplaćenju mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za februar 2011. godine (srpski jezik) 35

**VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Odluka o imenovanju predsjednika Općinskog suda u Zenici (bosanski jezik) 35

Odluka o imenovanju predsjednika Općinskog suda u Zenici (hrvatski jezik) 35

Odluka o imenovanju predsjednika Opštinskog suda u Zenici (srpski jezik) 35

Odluka o imenovanju predsjednika Osnovnog suda u Banjoj Luci (bosanski jezik) 36

Odluka o imenovanju predsjednika Osnovnog suda u Banjoj Luci (hrvatski jezik) 36

Odluka o imenovanju predsjednika Osnovnog suda u Banjoj Luci (srpski jezik) 36

Odluka o imenovanju sudije u Okružni sud u Istočnom Sarajevu (bosanski jezik) 37

Odluka o imenovanju suca u Okružni sud u Istočnom Sarajevu (hrvatski jezik) 37

Odluka o imenovanju sudije u Okružni sud u Istočnom Sarajevu (srpski jezik) 37

Odluka o poništenju odluke o imenovanju tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju (bosanski jezik) 37

Odluka o poništenju odluke o imenovanju tužitelja u Okružno tužilaštvo u Doboju (hrvatski jezik) 38

Odluka o poništenju odluke o imenovanju tužioca u Okružno tužilaštvo u Doboju (srpski jezik) 39

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretar Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Marin Vukoja - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Magribija 3 - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046, faks - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila. "Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za I polugodište 2011. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM